

Baneheia -saken

Slik dekket TV 2
«norgeshistoriens
største justismord»

2

Metoderapport Skup
Oslo, 16.01.2023

1. Innledning	3
2. Slik begynte vi	4
2.1 Skråsikkerhet på begge sider	4
2.2 Å mene noe om skyldspørsmålet	5
2.3 Hensynet til de etterlatte	5
2.4 De første sakene	6
2.5 Podkast	7
2.6 Å virkelig kjenne en sak	7
3. Saken gjenåpnes	8
3.1 Ny etterforskning	8
3.2 Nye DNA-funn	9
4. «2009-saken»	10
4.1 Den ukjente erstatningen	11
4.2 Slik fant vi kjennelsen	11
4.3 En sårbar kvinne	11
4.4 Ketsjup-effekten	12
4.5 Spesialenheten åpner etterforskning	13
5. Det siste avhøret	14
5.1 Fotografer i buskene	15
5.2 Etske vurderinger rundt bildebruk	15
6. Etterforskningen avsluttes	16
6.1 Etikken «flyttes»	16
7. Ber om frifinnelse	17
7.1 Beklagelser i kø	17
7.2 Å oppsøke de ansvarlige	17
8. Sluttord	18
9. Vedlegg	20
9.1 Kort om utvalget	20
9.2 Vedlagte saker	20
9.2.1 Saker fra 2019	20
9.2.2 Saker fra 2020	20
9.2.3 Saker fra 2021	20
9.2.4 Saker fra 2022	21
9.2.5 Saker fra 2023	24
9.2.6 Annet	25

Innsendere

Kenneth Fossheim, 452 33 034, kenneth.fossheim@tv2.no

Magnus Braaten, 454 99 424, magnus.braaten@tv2.no

Gunnar Ringen Johansen, 454 82 830, gunnarringen.johansen@tv2.no

En spesiell takk til

Reportasjeledelsen ved Niklas Lysvåg, Lab2 ved Anniken Jonassen Hjertholm, Ingrid Fredriksen, Kristine Malde Lende og Vidar Håland, som har bidratt med alt fra digital presentasjon til etiske diskusjoner, fotografene Frode Sunde, Kristian Myhre, Terje Frøyland, Ditlev Eidsmo, Christian Roth Christensen og Sigve Bremer Mejdal, samt nyhetssjef Fredrik Kirkevold og nyhetsredaktør Karianne Solbrække, som har gitt oss tid og anledning til å prioritere arbeidet, samt for gode diskusjoner underveis.

Vedlegg

Utvalg av publiserte saker

Spesialenhetens vedtak vedrørende den såkalt 2009-saken

1. Innledning

15. desember 2022 sitter Viggo Kristiansen på Baker Nordby utenfor Borgarting lagmannsrett i Oslo. Han er sammen med faren og sine to brødre. Egentlig skulle han stått side om side med advokater og støttespillere foran et massivt pressekorps på Scandic-hotellet på St. Olavs plass like i nærheten, men han har ombestemt seg. For norske nyhetsmedier er Kristiansens uteblivelse en stor skuffelse. Akkurat nå er det få mennesker de heller vil ha i tale. Bare tre kvarter har gått siden han mottok dommen som formelt gjør ham til offer for det mange mener er norgeshistoriens groveste justismord.

Under rettsmøtet i Borgarting lagmannsrett har Kristiansen nektet pressen å ta bilder av ham. Han ønsker mest mulig ro når han nå skal ta fatt på voksenlivet i en alder av 43 år. Dessuten er det ingen hemmelighet at Kristiansens holdning til pressen er negativ. Han har ikke blitt pent fremstilt i media de siste 20 årene.

Lunsjen på Baker Nordby er bare et lite stopp før han og familien kjører hjem til Kristiansand. At TV 2 kommer tuslende bort til bordet deres, er ikke en del av planen. Likevel smiler Kristiansen når han ser TV 2-teamet. «Så fant dere oss likevel», konstaterer han. Noen få minutter ut i praten snur han i sin egen beslutning. «Ja vel, da! Dere får ta noen bilder!».

At det var TV 2 som fant Kristiansen og familien på en kafé denne torsdagen, var først og fremst flaks. At det var TV 2 som fikk lov til å ta de historiske bildene av Kristiansen og familien, er imidlertid et resultat av en tydelig satsing på Baneheia som sakskompleks gjennom flere år.

Foto: Christian Roth Christensen / TV 2

2. Slik begynte vi

2.1 Skråsikkerhet på begge sider

I november 2019 spiste vi en sen middag på restauranten Dattera til Lothe i Haugesund. Vi var i byen for å dekke en rettssak. Under middagen ble Baneheia-saken tema. På dette tidspunktet var det under en måned til Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker hadde varslet at de skulle ta stilling til Kristiansens femte begjæring om å få saken sin gjenåpnet. Utover at vi alle husket den forferdelige saken fra barndommen, hadde ingen av oss satt oss spesielt godt inn i bevisene som førte til domfellelse. Vi ble enige om å ta en titt på hva det var kommisjonen egentlig skulle ta stilling til.

Da vi snakket med kommisjonens leder, ble det tydelig at det i hovedsak var snakk om to ting de skulle se på: DNA-beviset og mobilbeviset. Vi startet der.

Vi var kjent med at dette var et betent sakskompleks å gå inn i. Inntrykket vårt var at den offentlige omtalen Baneheia-drapene handlet lite om bevisene, men i stedet om hvorvidt dette var noe pressen i det hele tatt skulle bruke tid på, gitt at saken allerede var avgjort gjennom to rettskraftige dommer.

Bare et halvt år tidligere satt vi alle i salen da saken ble heftig debattert på SKUP-konferansen i Tønsberg. I panelet satt blant andre mor til et av ofrene, Ada Sofie Austegard, som ga ettertrykkelig uttrykk for hva hun mente om den på dette tidspunktet sporadiske journalistikken som kunne peke i retning av at Viggo Kristiansen var uskyldig. Hun, og mange med henne, mente det var kritikkverdig at det var planlagt en true crime-dokumentar om drapene, og narrativet som ble presentert, var dominert av at pressen måtte være varsomme med å lage underholdning av en tragisk drapssak.

Det fantes imidlertid et unntak, som helt åpenbart hadde skapt grobunn for at saken var interessant å løfte inn i et forum som SKUP-konferansen. I 2017 ga den prisbelønte journalisten Bjørn Olav Jahr ut den første boken om saken. Her ga han tydelig uttrykk for at han mente Kristiansen ikke kunne ha gjort det han ble dømt for, noe som også hadde ført til mye kritikk.

Det er viktig for oss å understreke betydningen Jahrs arbeid med saken har hatt for det som til slutt ble utfallet. Mange har fremmet gode argumenter for at forfatteren skulle ha vunnet SKUP-prisen for sine bøker, enten i 2017 eller i 2021.

Formålet vårt med å publisere denne rapporten, er ikke et forsøk på å overskygge hans arbeid. Tvert imot vil vi poengtere at mye av det vi har gjort i denne saken, har bygget på journalistikken til Jahr. Vi mener likevel det er relevant å redegjøre for

hvordan vi som redaksjon har jobbet med saken i nyere tid, og mesteparten av denne rapporten er viet til journalistikken som er publisert om etterforskningen Oslo-politiet gjorde etter gjenåpningen i februar 2021.

2.2 Å mene noe om skyldspørsmålet

Vi ble fascinert av Baneheia-debatten, eller rettere sagt mangelen på debatt. Det som fascinerte oss aller mest, var nemlig den manglende viljen til å gå inn i detaljene og diskutere Baneheia-saken.

Vi har flere ganger diskutert at vi mener å ha sett en tendens til at enkelte journalister som har dekket mange kriminalsaker, mener veldig sterkt om skyldspørsmålet i saker de dekker. Noen ganger mener journalister så sterkt om skyldspørsmålet at det kan gå utover evnen til å identifisere hva som er nyheter i disse sakene.

I Baneheia-saken kom dette tydeligere til syne enn i noen annen sak. Det var nærmest umulig å diskutere Baneheia-saken med noen uten at man veldig raskt ble utfordret på hva man mente om skyldspørsmålet. Spørsmålet engasjerte så sterkt at folk lett kunne hisse seg opp om man ikke tydeliggjorde i starten av samtalen at man ikke mente Kristiansen var uskyldig. Formuleringer som «jeg kjenner ikke alle detaljene i saken, og jeg har jo inntrykk av at dommen var riktig, men jeg mener det er viktig i hvert fall å se på hva som står i gjenåpningsbegjæringen» ble ofte løsningen.

Vårt egentlige utgangspunkt har hele tiden vært at spørsmålet om Kristiansens skyld eller uskyld har hatt svært liten betydning for vårt arbeid. Målet med journalistikken har selvsagt blant annet vært å belyse ulike forhold som står sentralt for skyldspørsmålet, men det har vært vel så viktig å se på prosessen frem til Kristiansens rettskraftige dom og hva som har skjedd i ettertid.

For TV 2 var det en bevisst journalistisk metode å sette nye folk på saken.

2.3 Hensynet til de etterlatte

Vi mener at det å gå inn i denne saken med blanke ark, uten forutinntatthet eller sterke meninger, ga oss et ideelt utgangspunkt. At en sak er betent og full av følelser, kan ikke stå igjen som det avgjørende argumentet for ikke å dekke den. Vi har ingen illusjoner om at det finnes noe som heter 100 prosent objektivitet, men som i all annen journalistikk benytter vi oss av objektive metoder. Samtidig har det vært viktig for oss å være bevisste på hvordan saker som dette engasjerer, og trafikken på sakene våre om Baneheia viser at denne engasjerer særlig mye.

I et saksunivers der mange har mye på spill, og der mange har sine agendaer og motiver for å snakke med journalister, har det vært mange etiske vurderinger og

dilemmaer underveis. Vi kommer tilbake til flere av disse, men overordnet sett har vi gjennom å jobbe sammen med samme kompleks over lengre tid, utviklet en dynamikk som vi opplever at har fungert godt. Gjennom mange og tidvis krevende diskusjoner mener vi at vi har evnet å utfordre hverandres idéer og på den måten å unngå nettopp å gå i de samme bekreftelsesfellene som aktørene som i sin tid iredetførte saken, nå beskyldes for å ha gått i.

Et annet sentralt etisk dilemma har vært hensynet til de drepte jentenes foreldre. På den ene siden har vi en grunnleggende forståelse for at vi ikke er i stand til å sette oss inn i hvilken påkjenning den kontinuerlige og omfattende pressedekningen må ha vært og er for de etterlatte. Det er også noe vi har forsøkt å respektere, blant annet ved at vi har hatt et bevisst forhold rundt det å ikke bruke bilder av ofrene, med mindre vi mener det har vært journalistisk motivert.

På den andre siden er vår oppgave som krimjournalister å etterstrebe å kontrollere den tredje statsmakt. Gjennom nitidig kildearbeid fikk vi etter hvert tak i flere tusen sider med saksdokumenter. Da det viste seg at det ikke fantes tilfredsstillende svar på flere av de sentrale spørsmålene som hadde blitt reist i forsvarernes mange begjæringer om gjenopptakelse, pekte dette seg ut som et sakskompleks vi ikke kunne la være å ligge tett på. Uten at vi på noe tidspunkt tok personlig stilling til skyld eller uskyld, fremsto det for oss som åpenbart at hensynet til de etterlattes ønske om ro rundt Baneheia-saken måtte vike. Dette var en prosess som måtte tåle offentlighetens lys, på tross av hva folk måtte tenke og mene om det.

Vi bestemte oss for at vi skulle være det nyhetsmediet som var best på Baneheia-saken.

2.4 De første sakene

Den 11. desember i 2019 skulle altså kommisjonen i utgangspunktet komme med sitt vedtak. Dette var naturlig nok før vi satt på det omfattende dokumentsettet vi gjør i dag. For å være i stand til å lage journalistikk på Baneheia-saken i det hele tatt, var vi nødt til å sette oss ordentlig inn i de sentrale bevisemaene. Vi skjønte raskt at DNA-beviset og mobilbeviset var de viktigste temaene å lære seg så godt som mulig.

For å danne oss et bilde av hva DNA- og mobilbeviset bestod av, tok vi kontakt med dem som hadde satt seg inn i tematikken.

Vi reiste for eksempel til Bergen og traff den pensjonerte sivilingeniøren Halvard Sivertsen, som hadde utarbeidet en rapport om dekningsforhold i Baneheia. Vi gjorde intervjuer med Bjørn Amundsen og Inge Schøyen, de sakkyndige som i sin tid utarbeidet de to rapportene som ble presentert for Kristiansand byrett og Agder lagmannsrett. Vi reiste også til Stavanger og Reading i Storbritannia for å intervju

DNA-ekspertene som i nyere tid hadde sådd tvil rundt bevisverdien av den såkalte DNA-allelen som ble brukt som et viktig premiss for domfellelsen av Kristiansen.

Vi forsøkte også å komme i kontakt med de ansvarlige i påtalemyndigheten, både tidlig på 2000-tallet og nå 19 år etter, men de ønsket ikke å diskutere saken i det hele tatt. Dette skulle vise seg å bli en gjenganger.

De innledende undersøkelsene førte uansett til to saker – [én om DNA-beviset](#) og [én om mobilbeviset](#). Disse to var blant de første sakene i redaktørstyrte medier som for alvor gikk inn i bevisene i saken. På dette tidspunktet visste vi ingenting om at vi skulle skrive [rett i underkant av 200 saker til](#) om drapene i Baneheia.

2.5 Podkast

Parallelt med våre saker opp mot kommisjonens vedtak publiserte TV 2 en omfattende podkast-serie, produsert av Lyder Produksjoner. Den første episoden gikk på lufta den 27. november i 2019.

Podkasten nådde bredt ut og ble raskt den mest populære podkasten i Norge. Med disse publikasjonene bidro TV 2s journalistikk til at viktig informasjon om Baneheia-saken nådde ut til et bredere lag av befolkningen, to år etter boken til Bjørn Olav Jahr.

At TV 2 gjorde dette, var kontroversielt. Samme dag som podkasten ble tilgjengeliggjort for allmennheten [ble vi kritisert](#), blant annet av Ada Sofie Austegard, som mente den i beste fall kunne anses «som et underholdningsbidrag som skaper splid og usikkerhet rundt faktum i saken».

2.6 Å virkelig kjenne en sak

Kommisjonens avgjørelse, som altså skulle komme i desember 2019, ble utsatt da kommisjonen for første gang besluttet å hente inn en egen sakkyndiguttalelse om DNA-beviset. Det skulle vise seg å drøye mer enn et år før avgjørelsen til slutt falt.

I mellomtiden hadde vi fulgt saken tett, noe som blant annet førte til at vi kunne [avsløre innholdet](#) i den nyoppnevnte DNA-ekspertens rapport og [hans konflikt](#) med Den rettsmedisinske kommisjon.

Gjennom å sette oss grundig og metodisk inn i sentrale vitneforklaringer, bruke tid på sammenstille dokumentene vi fikk tilgang til, samt ved ved å lese gjennom alt fra dommene i saken til bøker, akademiske artikler og kronikker, fikk vi etter hvert svært god oversikt over det store sakskomplekset, som naturlig nok handler om langt mer enn bare DNA- og mobilbeviset.

Vi reiste også flere ganger til Kristiansand for å oppsøke de sentrale stedene knyttet til saken, det være seg åstedet, løypa Andersen hevdet å ha gått eller andre plasser som gjennom årenes løp har blitt trukket frem som relevante.

Poenget vi ønsker å få frem her er den åpenbare verdien av å lære seg en sak man jobber med, så godt som overhodet mulig.

3. Saken gjenåpnes

Arbeidet vi hadde lagt ned til nå ga oss et godt utgangspunkt for det som skulle skje videre, både i form av at vi nå hadde skaffet oss et godt kildegrunnlag og mye kunnskap om saken, da bomben fra Gjenopptakelseskommisjonen nådde offentligheten den 18. februar i 2021. Avslutningsvis i det omfattende vedtaket slo kommisjonen fast at:

«Begjæring om gjenåpning i sak nr. 2020/82 tas til følge».

3.1 Ny etterforskning

For oss gikk Baneheia-saken nå fra å være en sak vi fulgte tett, til å bli den saken vi fulgte tettest og brukte aller mest tid på.

Kort tid etter at Kristiansens sak ble gjenåpnet, ble ansvaret for den videre oppfølgingen av saken flyttet fra Agder statsadvokatembeter og Agder politidistrikt til deres kolleger i Oslo. Statsadvokatene som fikk saken på sitt bord, Andreas Schei og Johan Øverberg, beordret en ny etterforskning.

Frem til nå hadde det ikke vært spesielt vanskelig å få tak i saksdokumenter. Baneheia-saken var ferdig etterforsket tidlig på 2000-tallet, og Arvid Sjødin, advokaten til Viggo Kristiansen, har vært åpen om at de viste til nødretten da de delte dokumentene med forfatter Bjørn Olav Jahr. Siden har flere medier fått tilgang til de gamle saksdokumentene fordi forsvarerne til Kristiansen mente det var avgjørende å belyse saken offentlig som ledd i kampen for gjenåpning.

Men den nye etterforskningen, som ble gjennomført av Oslo-politiet, var ikke like tilgjengelig for pressen. I Norge skal det svært mye til for å få innsyn i politidokumenter – selv etter at en etterforskning er ferdigstilt. Krimjournalister er derfor avhengige av å ha kilder med dokumenttilgang. Dette har vært et hett tema også i akademiske kretser, der blant annet Ragna Aarli, jusprofessor ved Universitetet i Bergen, har tatt til orde for betydelig utvidelse av pressens rett til innsyn i straffesaker, slik det for eksempel er i Sverige.

Aarlis forslag har blitt møtt med massiv motstand, blant annet fra Høyesterett, Advokatforeningen, påtalemyndigheten og Datatilsynet.

Av kildehensyn er det lite vi kan skrive om hvordan vi har jobbet for å få tak i dokumenter fra den nye etterforskningen. Det vi *kan* si, er at relativt mange mennesker har hatt tilgang til dokumentene. Vi har vært i kontakt med alle som kunne tenkes å sitte på informasjon om etterforskningen, og gjennom tradisjonelt kildearbeid har vi fått ut saksdokumenter fra ulike kilder. Vi opplevde også etiske utfordringer knyttet til publisering av opplysningene vi fikk fatt på.

Enkelte ganger hadde vi kilder som åpnet for at vi kunne publisere bilder eller illustrasjoner fra dokumentene, men av hensyn til kildene besluttet vi å ikke gjøre det. Vi hadde også diskusjoner med kilder om hvorvidt politiet kunne ha endret ordlyd i avhør, eller fjernet eller lagt til enkelte ord for å identifisere hvor lekkasjene kom fra. Dette var vi gjennomgående bevisst på, i de tilfellene der vi publiserte opplysninger fra saksdokumentene.

Under arbeidet med Baneheia-saken har vi erfart at det er en stor fordel allerede å sitte på informasjon når man nærmer seg kilder. Når kilder har forstått at vi allerede har kjennskap til lekkede opplysninger, har det vært enklere for dem å utlevere mer informasjon. Det handler også om at vi har vært opplyste nok om saken til å føre samtaler som har opplevdes givende og interessante også for kilden. Dette satte oss i stand til å lage kritisk journalistikk som etter hvert også skulle føre til konkrete konsekvenser.

3.2 Nye DNA-funn

Disse konsekvensene er i stor grad knyttet til den såkalte «2009-saken». Den kommer vi straks tilbake til.

Før det – ved inngangen til sommeren 2021 – hadde Kristiansen sittet på Ila i to tiår. Han hadde hatt mulighet til å be om prøveløslatelse flere år før dette, men det var ikke aktuelt for ham all den tid det i praksis innebar at han måtte tilstå å ha vært med på ugjerningene han i alle år hadde nektet straffskyld for. Nå som saken var gjenåpnet, stilte ting seg annerledes. Via sine forsvarere begjærte Kristiansen seg løslatt og fikk til slutt medhold.

Den 1. juni stod et samlet norsk pressekorps utenfor forvaringsanstalten, da faren hans kjørte ut av portene med sønnen i passasjeretet. I påvente av utfallet av etterforskningen, flyttet han hjem til gutterommet på Eg i Kristiansand.

Samtidig gikk den nyåpnede etterforskningen sin gang. Utpå høsten var det TV 2 som kunne avsløre det som nok står igjen som den mest oppsiktsvekkende enkeltnyheten fra den nye etterforskningen.

Da Oslo-politiet hadde holdt på med sitt arbeid i omtrent et halvt år fikk vi nyss i at de hadde fått oppsiktsvekkende og overraskende resultater, på tross av den lange tiden som var gått.

Den 15. og 16. november [meldte vi](#) at Jan Helge Andersens DNA [var funnet seks steder på Lena Sløgedal Paulsen](#), jenta han i sin tid ble frikjent for å ha drept. Nå satt politiet for første gang på tekniske bevis som knytter Andersen til begge ofre, noe som står i sterk kontrast til hans forklaring om at han stort sett satt med ryggen til under overgrepene.

Som redegjort for over er det krevende å gå inn på metodene som lå til grunn for hvordan vi kom i posisjon til å kunne omtale dette, men via flere uavhengige kilder fikk vi bekreftet den første vesentlige utviklingen i saken siden gjenåpningen.

Det skulle ikke stoppe med dette. Avsløringen var den første i en rekke nyheter som kom ut av den nye etterforskningen, og som til slutt kulminerte med at påtalemyndigheten i fjor høst ba om frifinnelse av Kristiansen.

4. «2009-saken»

I midten av februar i fjor sprakk den neste store nyheten.

Da ble det kjent for offentligheten at etterforskningen hadde avdekket at Andersen i 2009 [ble anmeldt](#) for overgrep mot ei ung jente i tiden før Baneheia-drapene. Disse opplysningene er oppsiktsvekkende fordi de står i rak kontrast til Agder statsadvokatembeters gjentatte påtegninger, altså skriv der påtalemyndigheten argumenterte for hvorfor de mente saken ikke skulle gjenåpnes, til Gjenopptakelseskommisjonen i tiden før gjenåpningen.

Her argumenterte de med tyngde for at Andersen ikke hadde modus, altså at han var en person som kunne være i stand til å stå bak drapene og voldtektene, i motsetning til hva de mente at Kristiansen hadde. I påtegningene het det i stedet at det ikke finnes noen opplysninger om at Andersen hadde forgrepet seg på verken barn eller voksne. Oslo-politiet har i dag grundig motbevist denne anførselen.

Dette er av stor betydning fordi det under den opprinnelige etterforskningen ble lagt stor vekt på at de mente Kristiansen passet inn i beskrivelsen som en potensiell gjerningsmann, og at de opplevde Andersen som en «underdanig etterdilter». Dette var et narrativ som passet inn i en fortelling der Kristiansen var «hovedmann» og pådriver under ugjerningene.

Denne «nye» informasjonen avvek kraftig fra en slik historiefortelling, og vi bestemte oss for å snu alle steiner for å komme så tett som mulig på årsakene til hvordan noe sånt kunne skje.

4.1 Den ukjente erstatningen

Vi fikk tidlig ut flere opplysninger, blant annet om hvordan Oslo-politiet ble kjent med anmeldelsen [ved en tilfældighet](#). Vi fikk også tak i avhørsprotokollen der det sto [hva Andersen svarte](#) da han ble konfrontert med disse anklagene i nye avhør.

I den samme avhørsprotokollen bet vi oss merke i noe som sto nedskrevet i en bisetning fra rapportskriveren, om at kvinnen som anmeldte Andersen i 2009 skulle ha mottatt 200.000 kroner i voldsoffererstatning i 2013. Formuleringen i bisetningen var vag, men dersom dette skulle vise seg å stemme, ville det ha stor offentlig interesse.

For å få bekreftet eller avkreftet opplysningen måtte vi finne ut om det fantes et vedtak fra Erstatningsnemda for voldsofre. Vi hadde imidlertid ikke mange opplysninger å gå på, utover at vi hadde personalia på kvinnen som anmeldte og omtrent når vedtaket ble gjort.

4.2 Slik fant vi kjennelsen

Løsningen ble databasen Lovdata Pro. Databasen er anonymisert, så kvinnens navn og fødselsdato var ikke til hjelp. Samtidig er det mulig å gjøre filtrerte søk i Lovdata Pro, blant annet eksplisitt på vedtak fra Erstatningsnemda for voldsofre.

Ved å søke på datoer i det aktuelle tidsrommet da vi hadde grunn til å tro at vedtaket skulle ha blitt fattet, kom vi etter hvert over en kjennelse som vi forstod at måtte være den vi var på jakt etter. Gjennom en kilde fikk vi til slutt den endelige bekreftelsen på at saksnummeret stemte.

4.3 En sårbar kvinne

Men også her dukket det opp en krevende etisk vurdering, som vi måtte ta stilling til før publisering.

Det er vanskelig å gå detaljert inn på hvorfor og hvilke vurderinger som ble gjort, men gjennom personer tett på kvinnen, fikk vi en klar forståelse av at dette var snakk om en sårbar person og at omtale rundt saken ville kunne føre til en merbelastning for vedkommende.

På den annen side var opplysningene av vesentlig betydning og av stor offentlig interesse, fordi vi satt med et dokument der en kvalifisert nemnd hadde ment at det var sannsynlig at Andersen begikk en voldtekt flere år før drapene i Baneheia. Opp

mot Agder politidistrikt og Agder statsadvokatembeters gjentatte forsikringer om at domfelte ikke hadde noen slik historikk overhodet, var det ekstra oppsiktsvekkende.

For oss var det nå åpenbart at vi satt på informasjon som utløste en rekke spørsmål som ikke kunne forbli ubesvart. Derfor ble det besluttet at vi skulle publisere opplysningene, samtidig som vi strakk oss så langt det lot seg gjøre for å anonymisere anmelderen.

I begynnelsen av mai 2022 kunne vi dermed melde at nemnda, i tillegg til å utbetale maksimal erstatning til kvinnen, mente det var [«klart sannsynlig»](#) at voldtekten hadde funnet sted.

4.4 Ketsjup-effekten

Siden «2009-saken» nådde offentligheten i februar 2022 hadde vi forsøkt å få de ansvarlige i tale, uten at noen ønsket å si noe. Avsløringen om erstatningsutbetalingen fungerte imidlertid som en katalysator som endret på det. Et utløsende element ble at en ledende ekspert betegnet opplysningene som nå hadde kommet frem, som [«svært betenkelige»](#).

Ivar Fahsing, en av Norges fremste eksperter på etterforskning av vold og drap, uttalte til oss at denne saken «kunne bero på to ting: Enten at de som har skrevet påtegningen ikke har vært klar over at anmeldelsen finnes, eller at de har vært klar over det og uttalt seg mot bedre vitende. Vi får håpe det er det første alternativet som gjelder».

Avsløringen om erstatningsutbetalingen og uttalelsene fra Fahsing førte til en slags ketsjup-effekt, der de ulike ansvarlige institusjonene begynte å skyve ansvaret for det som hadde skjedd, nedover i systemet.

Først gikk lederen av Gjenopptakelseskommisjonen, Siv Hallgren, ut og sa at dette var opplysninger kommisjonen definitivt [burde hatt på sitt bord](#) da de behandlet begjæringene fra Kristiansen. Videre kom førstestatsadvokaten i Agder, Erik Erland Holmen, [på banen](#). Det var Holmen som så sent som i 2019 hadde hevdet i en påtegning til kommisjonen at det ikke fantes noen opplysninger om at Andersen hadde forgrepet seg mot mindreårige. Til TV 2 sa Holmen nå at han aldri hadde hørt om «2009-saken», at dette hadde vært relevant informasjon å ha med i de mange påtegningene til kommisjonen, og at det var «svært uheldig» at opplysningene hadde blitt holdt tilbake.

Dagen etter Holmens utspill stilte også politimesteren i Agder, Kjerstin Askholt, opp i et intervju med TV 2. Det skjedde på tross av gjentatte tidligere utspill om at det ville vært feil av henne å kommentere en sak som var under etterforskning. I intervjuet sa hun seg [enig med Holmen](#) i at dette er informasjon som hennes politidistrikt burde ha

overlevert til statsadvokatembetet. I samme vending varslet hun at hun [ønsket seg en uavhengig granskning](#) av Agder-politiets rolle i Baneheia-saken etter at Oslo-politiets etterforskning var fullført.

Høsten 2022, i kjølvannet av frifinnelsen, ble en slik granskning bestilt av Justis- og beredskapsdepartementet. Granskningen er ikke ferdigstilt.

4.5 Spesialenheten åpner etterforskning

Gjennomgående i dekingen vår, som vi også har dokumentert og gjentatt i de foregående avsnittene, har vi vært opptatt av å forsøke å få de ansvarlige i tale. Det gjelder også, og kanskje spesielt, den tidligere etterforskningsledelsen. Forsøkene har imidlertid, med svært få unntak, blitt møtt med resolutt motstand eller fullstendig taushet. På dette tidspunktet, selv om vi hadde avdekket mye rundt «2009-saken», opplevde vi fremdeles at vi ikke hadde kommet til bunns i hva som kunne dokumenteres rundt hvem som hadde visst hva, og hva som hadde skjedd med den rent prosessuelt – utover at den ble henlagt.

Derfor sendte vi nå en innsynsbegjæring til Agder politidistrikt, der vi ba om å få innsyn i det faktiske påtalevedtaket fra 2009 og hvem som var påtalefaglig etterforskningsleder i saken. Før vi sendte innsynsbegjæringen, hadde vi allerede opplysninger som pekte i retning av at det var Arne Pedersens kone, politiadvokat Ingrid Thorsen, som henla saken. Pedersen er tidligere kriminalsjef i Agder politidistrikt, og det var han som ledet etterforskningen tidlig på 2000-tallet. Ved flere anledninger, og så sent som samme vår, hadde Pedersen gitt tydelig uttrykk for at han fremdeles var sikker på at Kristiansen var skyldig. Synspunktene kom blant annet frem i et mer enn [30 sider langt brev](#) til den nye etterforskningsledelsen og i et større intervju med [NRK](#).

For å få bekreftet eller avkreftet om det stemte at det var Pedersens kone som henla saken, trengte vi å få tilgang på påtalevedtaket i 2009-saken, som vi derfor søkte innsyn i.

Agder politidistrikt brukte imidlertid lang tid på å svare. Etter flere purringer erklærte de seg til slutt inhabile og la ballen hos sine kolleger i Oslo politidistrikt. Etter to dager svarte Oslo politidistrikt at det ikke var skrevet noe eget påtalevedtak i saken. Imidlertid fantes det et brev til mistenkte og fornærmede datert 19. november 2009. Av hensyn til personvernet fikk vi ikke innsyn, men påtalefaglig etterforskningsleder i den nye etterforskningen, Cecilie Gulnes, gjenga deler av innholdet til oss.

Vi fikk samtidig bekreftelsen på at Thorsen var ansvarlig for henleggelsen. Vi forela disse opplysningene for ekteparet Thorsen og Pedersen, og for første gang siden vi begynte å jobbe med Baneheia-saken, fikk vi anledning til å stille Pedersen spørsmål [som han svarte på](#).

Samme uke publiserte vi også [en oppfølger](#), der politiadvokat Gulnes fortalte om hvor vanskelig det var å finne «2009-saken», fordi den var skjermet i systemet politiet bruker for å søke opp tidligere straffesaker. Ifølge politiets egne rutiner, skulle saken ikke ha vært skjermet.

Overfor oss nektet Pedersen kategorisk for at han kjente til voldtektssaken mot Andersen tilbake i 2009.

Opplysningene vi fikk ut av politiadvokat Gulnes førte senere til konkrete konsekvenser, i form av at Agder politidistrikt den 7. juni i 2022, opprettet en anmeldelse mot seg selv. Anmeldelsen ble oversendt til Spesialenheten for politisaker. I begynnelsen av august ble det kjent at Spesialenheten [iverksatte etterforskning](#).

Formålet med etterforskningen var å avdekke om [politidistriktet eller enkeltpersoner i foretaket](#) hadde begått tjenestefeil i behandlingen av saken.

Også da dette ble kjent, forsøkte vi å få personene som hadde ansvar for håndteringen av «2009-saken», i tale, men som så mange ganger tidligere ville [ingen av dem uttale seg](#). Arne Pedersen fikk status som mistenkt, og gjentok overfor Spesialenheten at han ikke visste om saken.

I oktober i fjor [ble «2009-saken» henlagt](#) av Spesialenheten på bevisets stilling.

I [det omfattende vedtaket](#), der det henvises til TV 2s journalistikk seks ganger, kommer det tydelig frem at det var det som hadde kommet frem i våre artikler som førte til at Agder politidistrikt hadde kommet til den «oppfatning at saksforholdet burde etterforskes av Spesialenheten».

Kristiansens forsvarere [klaget på avgjørelsen](#), og i skrivende stund ligger den fremdeles på bordet til Riksadvokaten.

5. Det siste avhøret

I juni 2022 hadde etterforskningen pågått i mer enn et år, og den nærmet seg slutten. Det var bare to ting som gjensto før Oslo-politiet var klare for å ferdigstille den og oversende sin tilråding til landets øverste påtalemyndighet, Riksadvokaten.

For det første ventet politiet på DNA-resultater fra et analyseinstitutt i Basel i Sveits. De skulle vise seg [å bli resultatløse](#). For det andre skulle de gjennomføre et avsluttende avhør av Jan Helge Andersen. Nå skulle de presentere alt de hadde funnet ut, for ham.

Gjennom kildearbeid hadde vi fått indikasjoner på hvor og når avhøret skulle finne sted. Dermed oppstod det en ny etisk diskusjon hos oss. På grunn av sin situasjon bor Andersen på hemmelig adresse, han har byttet navn og er i gang med sitt nye liv etter at han ble løslatt fra fengsel i 2016.

Nå hadde vi likevel mulighet til å sikre bilder av at han gikk inn i et siste avhør i forbindelse med Baneheia-saken. Bildene har stor verdi, også i form av at det kunne gi oss dokumentasjon på når og hvor avhørene fant sted.

5.1 Fotografer i buskene

Vi bestemte oss for å reise til politihuset for å gjøre et forsøk på å sikre oss bildene, for så å gjøre en vurdering rundt eventuell bruk dersom vi fikk dem.

For det forelå ingen garanti for at vi kom til å lykkes. Vi var til sammen fire personer, blant dem rutinerne fotografer, på plass på Grønland om morgenen den 20. juni.

På denne måten hadde vi anledning til å plassere oss strategisk ved de ulike inngangene til det store politihuset. Vi var plassert på nedsiden av bygningen, slik at vi fortløpende kunne sjekke registreringsnumre på biler som kjørte inn på huset. I tillegg stod fotografene ved inngangene med kameraene sine diskret tilgjengelige.

5.2 Etiske vurderinger rundt bildebruk

Like før klokken 9 kom Andersens advokat, Svein Holden, gående langs veien. Vi var for øvrig ikke det eneste nyhetsmediet som var til stede. Samtidig som at Holden kom gående, dukket det også opp en rød bil som kjørte sakte oppover den smale veien mot inngangen til parkeringsanlegget. Registreringsnummeret på bilen tilhørte en person vi visste stod Andersen nær, og vi skjønnte at noe var på gang. I det bilen kjørte inn porten på politihuset, fikk vi knipset flere bilder av ham.

Fem timer senere var avhøret over. Vi var fremdeles plassert på utsiden og fikk også bilder av Andersen i det han kjørte ut. Hans advokat anmodet oss til å være varsomme med bruk av bildene, nettopp på grunn av at hans klient lever under såkalt kode 7.

Tilbake i redaksjonen gikk vi gjennom bildene som fotografene Frode Sunde og Sigve Bremer Mejdal hadde tatt. Vi konstaterte at flere av dem var svært identifiserende. Etter en runde med redaktørene våre ble det besluttet at vi kunne bruke noen av bildene, men at de skarpeste og mest identifiserende bildene, hvert fall inntil videre, forble upubliserte. Naturligvis besluttet vi også å sladde registreringsnummeret og andre identifiserende kjennetegn ved bilen han kjørte, selv om den ikke var registrert på ham.

Foto: Sigve Bremer Mejdal / TV 2

Foto: Frode Sunde / TV 2

6. Etterforskningen avsluttes

Omtrent halvannet år etter at Oslo-politiet iverksatte den omfattende etterforskningen, var den omsider ferdig. Den hadde avdekket mye, men ingen funn som knytter Kristiansen til åstedet. I stedet hadde politiet altså gjort mange funn som bidro til å svekke Andersens troverdighet rundt sin egen rolle i saken.

På bakgrunn av dette var det ikke knyttet noe spenning til hva Oslo statsadvokatembeter kom til å innstille på overfor Riksadvokaten, som varslet at han kom til å holde en pressekonferanse om saken den 21. oktober i fjor. Spørsmålet var heller hvor langt han kom til å gå.

Om morgenen den dagen pressekonferansen skulle avholdes, hadde vi [jobbet ut en omfattende spesial](#), der vi tok utgangspunkt i den omfattende dokumentasjonen vi hadde fått tilgang på fra den nye etterforskningen.

6.1 Etikken «flyttes»

Denne spesialen skiller seg fra tidligere omtale, fordi vi besluttet å «flytte etikken» ytterligere rundt hvilke detaljer vi omtalte. Frem til nå hadde vi beskrevet DNA-funnene som ble gjort, som på steder politiet har beskrevet som handlingsrelevante eller forenlige med overgrep.

I denne saken gikk vi inn for å gå en del lengre, gjennom å beskrive at Andersens DNA var funnet på intime steder som i begge ofrenes underliv og i munnen på et av ofrene. Vi hadde også fått tak i en tegning som politiet hadde laget av ofrene, markert med 13 røde prikker som viste hvor Andersens DNA var funnet.

Med utgangspunkt i tegningen laget vi en illustrasjon som vi også publiserte i samme sak.

Slik vurderte vi:

På den ene siden måtte vi gå tilbake til hensynet overfor familiene til de drepte jentene og erkjennelsen at vi ikke kan forstå hvordan dette oppleves for dem. På den andre siden mener vi at vi med å omtale dette er i kjernen av det som gjør at påtalemyndigheten nå mener saken stiller seg diametralt motsatt av hva den gjorde i sin tid.

Konklusjonen ble at det var riktig å legge seg på dette detaljnivået, fordi vi mener det er av offentlig interesse å sette Andersens forklaring om en perifer og lite aktiv rolle på åstedet opp mot de konkrete funnene politiet nå hadde gjort. Slik kunne vi presentere for offentligheten hva denne saken virkelig handler om, gjennom å vise frem hva bevisbildet faktisk består av.

7. Ber om frifinnelse

Da Riksadvokat Jørn Sigurd Maurud holdt sin pressekonferanse noen timer etter publiseringen, bet vi oss merke i fellestrekkene mellom påtalemyndighetens innstilling og spesialen vi hadde publisert samme morgen.

Det var historiske scener som utspilte seg da Maurud beklaget på det sterkeste overfor Kristiansen og alle involverte, og ba om at Borgarting lagmannsrett skulle frifinne 43-åringen.

7.1 Beklagelser i kø

Det var ikke bare Maurud som beklaget på det sterkeste. Tidligere riksadvokat Tor Aksel Busch, Kripos, Kristiansands ordfører, Norges justisminister, Agder statsadvokatembeter og Agder politidistrikt la seg alle flate.

Men fra dem som ledet den opprinnelige etterforskningen, var det fremdeles stille.

Som vi har vært inne på ved flere anledninger i denne rapporten, hadde vi siden vinteren 2019 gjort gjentatte forsøk på å få disse aktørene i tale. Denne kontakten og forsøkene på kontakt hadde utelukkende bestått av telefonkontakt. Nå som Riksadvokaten hadde gått til det drastiske steget der han med all tydelighet forklarte for offentligheten hvorfor han mener Kristiansen skulle frifinnes, diskuterte vi om tiden nå var moden for å gjøre fysiske forsøk på å få intervjuer med dem som ledet den opprinnelige etterforskningen.

7.2 Å oppsøke de ansvarlige

De hadde vi identifisert som Asbjørn Hansen; tidligere etterforskningsleder i Kripos og mangeårig Åsted Norge-profil på TV 2, Edward Dahl; statsadvokaten som aktorete saken i byretten og lagmannsretten, Magne Storaker; politiavdelingsleder i

Kristiansand under den opprinnelige etterforskningen og nevnte Arne Pedersen, som ledet etterforskningen for det lokale politidistriktet. Vi ønsket også å snakke med DNA-ekspert Bente Mevåg, som var et nøkkelvitne for påtalemyndigheten i Baneheia-rettssakene.

Også det å gjøre dette bød på etiske utfordringer. På den ene siden hadde vi kontaktet dem via telefon, mobilsvar og SMS, uten at vi hadde fått noen kommentarer. Hansen svarte på SMS at han ikke ønsket å kommentere. Dermed hadde vi gjort den obligatoriske øvelsen med å gi dem anledning til å kommentere og til å imøtegå kritikken som nå ble reist fra mange hold. Skulle vi da respektere det at de ikke svarte oss og la det ligge med det? Å få journalister på døra er helt åpenbart ingen behagelig opplevelse, og det er grunn til å anta at det store trykket på saken må ha vært tøft for alle impliserte.

Samtidig hadde det som av mange beskrives som moderne norsk kriminalhistories groveste justismord nettopp blitt konstatert av landets øverste påtalemyndighet, og vi mener at pressen har et grunnleggende ansvar for å ettergå makthaverne. Dermed besluttet vi at vi, med en høflig og forsiktig tilnærming, skulle gjøre ett forsøk på å oppsøke dem. Ingen av dem var å treffe, men [vi laget uansett saken](#), for å vise leserne og seerne våre at TV 2 hadde gjort det som kunne gjøres for å forsøke.

Ettersom at Asbjørn Hansen hadde svart oss på SMS at han ikke ønsket å kommentere, valgte vi å respektere det, og lot være å oppsøke ham. Også her måtte vi være bevisst på at Hansen nettopp har hatt en mangeårig rolle i samme mediehus som vi representerer, og at det kunne fremstå som om vi lot en tidligere kollega «slippe billigere unna».

Utgangspunktet vårt er imidlertid at vi skal behandle alle likt uansett, og siden Hansen faktisk svarte at han ikke ville svare oss, i motsetning til de andre, valgte vi å respektere det.

8. Sluttord

Som vi var inne på i innledningen til denne rapporten, markerte Borgarting lagmannsretts dom av 15. desember 2022 på veldig mange måter slutten på Baneheia-saken for Viggo Kristiansens del.

Samtidig er det fremdeles elementer ved saken som gjør at et endelig punktum ikke er satt. Den formelle konsekvensen av frifinnelsen er at det ene av de to ofrene står uten kjent gjerningsmann. I tillegg er Kristiansens omfattende erstatningskrav langt fra ferdig utformet.

I skrivende stund venter vi på at Oslo statsadvokatembeter skal beslutte om de vil innstille på at påtalemyndigheten gjenåpner Baneheia-saken til Jan Helge Andersens ugunst.

Selv om høsten 2022 ble et mørkt kapittel i norsk kriminalhistorie, vil oppvasken fortsette – både for pressen og for det norske rettsvesenet.

Det skal vi følge tett med på, også i tiden som kommer.

9. Vedlegg

9.1 Kort om utvalget

Vedlagt ligger en serie lenker til saker fra dekningen vår av dette sakskomplekset. Til sammen er det skrevet i underkant av 200 saker fra slutten av 2019 og frem til i dag, men dette utvalget er begrenset til egensaker som vi har vurdert til å være på siden av, eller som har generert «fellesstoff».

Uttømmende oversikt over alle TV 2s saker i dette komplekset ligger her:

<https://www.tv2.no/arkiv/baneheia>.

9.2 Vedlagte saker

9.2.1 Saker fra 2019

- **8. desember:** Ekspert slakter DNA-beviset mot Viggo Kristiansen, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/ekspert-slakter-dna-beviset-mot-viggo-kristiansen/11043907/>
- **8. desember:** – Dette beviser Viggo Kristiansens uskyld, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/dette-beviser-viggo-kristiansens-uskyld/11038321/>

9.2.2 Saker fra 2020

- **29. januar:** Henter inn ny ekspert for å vurdere DNA-bevis – tror på frifinnelse, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/henter-inn-ny-ekspert-for-a-vurdere-dna-bevis-tror-pa-frifinnelse/11172329/>
- **2. juni:** Denne rapporten kan gjøre Viggo Kristiansen til en fri mann, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/denne-rapporten-kan-gjore-viggo-kristiansen-til-en-fri-mann/11477113/>
- **11. august:** Baneheia-rapport får krass kritikk: – Skaper ny usikkerhet, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/baneheia-rapport-far-krass-kritikk-skaper-ny-usikkerhet/11577634/>

9.2.3 Saker fra 2021

- **15. november:** Opplysninger til TV 2: Andersens DNA funnet på Lena Sløgedal Paulsen, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/opplysninger-til-tv-2-andersens-dna-funnet-pa-lena-slogedal-paulsen/14359421/>
- **16. november:** Andersens DNA funnet seks steder på Lena Sløgedal Paulsen, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/andersens-dna-funnet-seks-steder-pa-lena-slogedal-paulsen/14361412/>

- **21. november:** Fikk beskjed om at DNA-prøver var borte – nå kan de få stor betydning,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/fikk-beskjed-om-at-dna-prover-var-borte-na-kan-de-fa-stor-betydning/14372363/>

9.2.4 Saker fra 2022

- **22. januar:** Kristen (66) kan ha gjort viktig observasjon før barnedrapene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/kristen-66-kan-ha-gjort-viktig-observasjon-for-barnedrapene/14503989/>
- **29. januar:** Turgåer fant denne kniven – politiet gjør undersøkelser,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/turgaer-fant-denne-kniven-politiet-gjor-undersokelser/14528324/>
- **6. februar:** Jan Helge Andersen med ny forklaring om kniven,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/jan-helge-andersen-med-ny-forklaring-om-kniven/14541489/>
- **17. februar:** Kilder til TV 2: Anmeldt for overgrep mens han satt i fengsel – ble konfrontert i nye avhør,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/anmeldt-for-overgrep-mens-han-satt-i-fengsel-ble-konfrontert-i-nye-avhor/14583183/>
- **27. februar:** Visste ingenting om alvorlig anklage – plutselig dukket den opp,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/visste-ingen-ting-om-alvorlig-anklage-plutselig-duk- ket-den-opp/14599075/>
- **6. mars:** Andersen sjokkert over anklage om voldtekt før Baneheia-drapene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/andersen-sjokkert-over-anklage-om-voldtekt-for-baneheia-drapene/14615160/>
- **10. mars:** Politiets oppgave til DNA-ekspertene: Kan disse sædcellene gi oss svar?,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politiets-oppgave-til-dna-ekspertene-kan-disse-saedcellene-gi-oss-svar/14619316/>
- **28. mars:** Lege har samme DNA-type som Kristiansen – nå har politiet gjort nye funn,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/lege-har-samme-dna-type-som-kristiansen-na-har-politiet-gjort-nye-funn/14666463/>
- **3. april:** Hadde ladd våpen bak senga: «Pass rifla!»,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/hadde-ladd-vapen-bak-senga-pass-rifla/14683228/>
- **15. april:** Nye detaljer om omstridt uttalelse: «En tabbe»,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/nye-detaljer-om-omstridt-uttalelse-en-tabbe/14717882/>
- **26. april:** Brevet fra kriminalsjefen,
<https://www.tv2.no/nyheter/brevet-fra-kriminalsjefen/14746160/>
- **26. april:** Påstår at Kristiansen var i Baneheia kvelden før – mener dette viser noe annet,

- <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/pastar-at-kristiansen-var-i-baneheia-kvel-den-for-mener-dette-viser-noe-annet/14747796/>
- **27. april:** Viggo Kristiansen ferdig avhørt: – Overrasket over politiet, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/viggo-kristiansen-ferdig-avhort-overrasket-over-politiet/14750127/>
 - **8. mai:** «Klart sannsynlig» at Andersen voldtok flere år før Baneheia-drapene, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/klart-sannsynlig-at-andersen-voldtok-flere-ar-for-baneheia-drapene/14696239/>
 - **9. mai:** Vil ha ny etterforskning etter Diana-opplysning, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/vil-ha-ny-etterforskning-etter-diana-opplysning/14772768/>
 - **10. mai:** Eksperter reagerer på at sentral informasjon manglet: – Svært betenkelig, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/eksperter-reagerer-pa-at-sentral-informasjon-manglet-svaert-betenkelig/14782616/>
 - **11. mai:** Statsadvokaten i Agder om de ukjente opplysningene: – Svært uheldig, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/statsadvokaten-i-agder-om-de-ukjente-opplysningene-svaert-uheldig/14785498/>
 - **12. mai:** Politimesteren om overgrepssanklagene mot Andersen: – Burde blitt informert, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politimesteren-om-overgrepssanklagene-mot-andersen-burde-blitt-informert/14787697/>
 - **13. mai:** Politimesteren om Baneheia-gjennomgang: – Det kan se brutalt ut, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politimesteren-om-baneheia-gjennomgang-det-kan-se-brutalt-ut/14788881/>
 - **23. mai:** Kriminalsjefens samboer henla den «ukjente» saken mot Andersen – nå forklarer de seg, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/kriminalsjefens-samboer-henla-den-ukjente-saken-mot-andersen-na-forklarer-de-seg/14808103/>
 - **27. mai:** Hevder voldtektssak var ukjent for ham – loggen viser at han hadde tilgang, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/hevder-voldtektssak-var-ukjent-for-ham-loggen-viser-at-han-hadde-tilgang/14817803/>
 - **20. juli:** Politiet har funnet overgrepssmateriale hos Jan Helge Andersen, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politiet-har-funnet-overgrepssmateriale-hos-jan-helge-andersen/14956688/>
 - **20. juli:** Nye detaljer om spillet i kulissene, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/nye-detalyer-om-spillet-i-kulissene/14958084/>
 - **4. august:** Etterforsker politiet for hemmelighold av voldtektssak, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/etterforsker-politiet-for-hemmelighold-av-voldtektssak/14989803/>

- **4. august:** Disse håndterte voldtektssaken: – Ikke interessert i å snakke med deg,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/disse-handterte-voldtektssaken-ikke-interessert-i-a-snakke-med-deg/14990038/>
- **4. august:** Polititopp ringte Andersen – slik var samtalen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/polititopp-ringte-andersen-slik-var-samtalen/14962476/>
- **8. august:** Slik fikk politiet anmeldelsen fra kvinnen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/slik-fikk-politiet-anmeldelsen-fra-kvinnen/14990905/>
- **9. august:** Andersen mener polititopp ville beskytte eget rykte,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/andersen-mener-polititopp-ville-beskytte-eget-rykte/14990624/>
- **25. august:** Hørte på Andersen – sjekket ikke mulig drapsvåpen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/andersen-mener-polititopp-ville-beskytte-eget-rykte/14990624/>
- **30. august:** Ferdig med undersøkelser – ingen spor etter Kristiansen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/ferdig-med-undersokelser-ingen-spor-etter-kristiansen/15035114/>
- **2. september:** Dette har politiet funnet ut,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/dette-har-politiet-funnet-ut/15054340/>
- **16. september:** Åpner for at Kristiansen ikke forgrep seg på jentene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/apner-for-at-kristiansen-ikke-forgrep-seg-pa-jentene/15109577/>
- **18. september:** Fant video av voldtekt i skogen på PC-en til Andersen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/fant-video-av-voldtekt-i-skogen-pa-pc-en-til-andersen/15113550/>
- **20. september:** Politiet reagerte på godteriet til Jan Helge Andersen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politiet-reagerte-pa-godteriet-til-jan-helge-andersen/15118179/>
- **26. september:** Hele Agder politidistrikt og én ansatt mistenkt i Baneheia-saken,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/hele-agder-politiet-og-en-ansatt-mistenkt-i-baneheia-saken/15138310/>
- **27. september:** Andersen tok opp mulig sykdom i avhør,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/andersen-tok-opp-mulig-sykdom-i-baneheia-avhor/15127046/>
- **2. oktober:** Slik var vennskapet etter Baneheia-drapene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/slik-var-vennskapet-etter-baneheia-drapene/15149407/>
- **21. oktober:** 13 røde prikker kan avgjøre Baneheia-saken,
<https://www.tv2.no/spesialer/nyheter/baneheia-saken-dna>
- **22. oktober:** Veien til frifinnelse,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/veien-til-frifinnelse/15053314/>

- **22. oktober:** Viggo Kristiansen anmelder Jan Helge Andersen for falsk anklage,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/viggo-kristiansen-anmelder-jan-helge-andersen-for-falsk-anklage/15208178/>
- **23. oktober:** Politiet: Dette endret synet på Jan Helge Andersens modus,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politiet-dette-endret-synet-pa-jan-helge-andersens-modus/15208382/>
- **23. oktober:** En titt i fryseren endret hele Baneheia-saken,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/en-titt-i-fryseren-endret-hele-baneheia-saken/15210448/>
- **23. oktober:** TV 2 oppsøkte de ansvarlige – slik gikk det,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/tv-2-oppsokte-de-ansvarlige-slik-gikk-det/15205223/>
- **27. oktober:** Spesialenheten henlegger sak mot Agder-politiet,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/spesialenheten-henlegger-sak-mot-agder-politiet/15212380/>
- **27. oktober:** Klager på henleggelse – slik reagerte Viggo Kristiansen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/klager-pa-henleggelse-slik-reagerte-viggo-kristiansen/15220735/>
- **2. november:** Her konfronteres Jan Helge Andersen med DNA-funnene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/her-konfronteres-jan-helge-andersen-med-dna-funnene/15232626/>
- **2. november:** Jan Helge Andersen deler nye detaljer om tilståelsen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/jan-helge-andersen-deler-nye-detaljer-om-tilstaelsen/15236212/>
- **3. november:** Hevder både kommisjonen og kriminalsjefen visste om 2009-saken,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/hevder-bade-kommisjonen-og-kriminalsjeffen-visste-om-2009-saken/15229486/>
- **5. november:** Tipset om Viggo Kristiansen mens han satt i Stine Sofies stiftelse,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/tipset-om-viggo-kristiansen-mens-han-satt-i-stine-sofies-stiftelse/15232567/>
- **15. desember:** Her feirer Viggo Kristiansen med faren og brødrene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/her-feirer-viggo-kristiansen-med-faren-og-broedrene/15359291/>

9.2.5 Saker fra 2023

- **3. januar:** Viggo Kristiansen til TV 2: – Nå kan livet begynne,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/viggo-kristiansen-til-tv-2-na-kan-livet-begynne/15396615/>

9.2.6 Annet

- **27. oktober 2022:** Spesialenhetens vedtak vedrørende den såkalte 2009-saken,
<https://www.spesialenheten.no/arkiv/pressemelding-spesialenhetens-avgjorelse-om-agder-politidistrikts-behandling-av-begjaeringer-om-gjenapning-i-baneh-eia-saken/>

1. Innledning	3
2. Slik begynte vi	4
2.1 Skråsikkerhet på begge sider	4
2.2 Å mene noe om skyldspørsmålet	5
2.3 Hensynet til de etterlatte	5
2.4 De første sakene	6
2.5 Podkast	7
2.6 Å virkelig kjenne en sak	7
3. Saken gjenåpnes	8
3.1 Ny etterforskning	8
3.2 Nye DNA-funn	9
4. «2009-saken»	10
4.1 Den ukjente erstatningen	11
4.2 Slik fant vi kjennelsen	11
4.3 En sårbar kvinne	11
4.4 Ketsjup-effekten	12
4.5 Spesialenheten åpner etterforskning	13
5. Det siste avhøret	14
5.1 Fotografer i buskene	15
5.2 Etske vurderinger rundt bildebruk	15
6. Etterforskningen avsluttes	16
6.1 Etikken «flyttes»	16
7. Ber om frifinnelse	17
7.1 Beklagelser i kø	17
7.2 Å oppsøke de ansvarlige	17
8. Sluttord	18
9. Vedlegg	20
9.1 Kort om utvalget	20
9.2 Vedlagte saker	20
9.2.1 Saker fra 2019	20
9.2.2 Saker fra 2020	20
9.2.3 Saker fra 2021	20
9.2.4 Saker fra 2022	21
9.2.5 Saker fra 2023	24
9.2.6 Annet	25

Innsendere

Kenneth Fossheim, 452 33 034, kenneth.fossheim@tv2.no

Magnus Braaten, 454 99 424, magnus.braaten@tv2.no

Gunnar Ringen Johansen, 454 82 830, gunnarringen.johansen@tv2.no

En spesiell takk til

Reportasjeledelsen ved Niklas Lysvåg, Lauritz Rushfeldt Vatne, kollega i TV 2s krimredaksjon, Lab2 ved Anniken Jonassen Hjertholm, Ingrid Fredriksen, Kristine Malde Lende og Vidar Håland, som har bidratt med alt fra digital presentasjon til etiske diskusjoner, fotografene Frode Sunde, Kristian Myhre, Terje Frøyland, Ditlev Eidsmo, Christian Roth Christensen og Sigve Bremer Mejdal, samt nyhetssjef Fredrik Kirkevold og nyhetsredaktør Karianne Solbrække, som har gitt oss tid og anledning til å prioritere arbeidet, samt for gode diskusjoner underveis.

Vedlegg

Utvalg av publiserte saker

Spesialenhetens vedtak vedrørende den såkalt 2009-saken

1. Innledning

15. desember 2022 sitter Viggo Kristiansen på Baker Nordby utenfor Borgarting lagmannsrett i Oslo. Han er sammen med faren og sine to brødre. Egentlig skulle han stått side om side med advokater og støttespillere foran et massivt pressekorps på Scandic-hotellet på St. Olavs plass like i nærheten, men han har ombestemt seg. For norske nyhetsmedier er Kristiansens uteblivelse en stor skuffelse. Akkurat nå er det få mennesker de heller vil ha i tale. Bare tre kvarter har gått siden han mottok dommen som formelt gjør ham til offer for det mange mener er norgeshistoriens groveste justismord.

Under rettsmøtet i Borgarting lagmannsrett har Kristiansen nektet pressen å ta bilder av ham. Han ønsker mest mulig ro når han nå skal ta fatt på voksenlivet i en alder av 43 år. Dessuten er det ingen hemmelighet at Kristiansens holdning til pressen er negativ. Han har ikke blitt pent fremstilt i media de siste 20 årene.

Lunsjen på Baker Nordby er bare et lite stopp før han og familien kjører hjem til Kristiansand. At TV 2 kommer tuslende bort til bordet deres, er ikke en del av planen. Likevel smiler Kristiansen når han ser TV 2-teamet. «Så fant dere oss likevel», konstaterer han. Noen få minutter ut i praten snur han i sin egen beslutning. «Ja vel, da! Dere får ta noen bilder!».

At det var TV 2 som fant Kristiansen og familien på en kafé denne torsdagen, var først og fremst flaks. At det var TV 2 som fikk lov til å ta de historiske bildene av Kristiansen og familien, er imidlertid et resultat av en tydelig satsing på Baneheia som sakskompleks gjennom flere år.

Foto: Christian Roth Christensen / TV 2

2. Slik begynte vi

2.1 Skråsikkerhet på begge sider

I november 2019 spiste vi en sen middag på restauranten Dattera til Lothe i Haugesund. Vi var i byen for å dekke en rettssak. Under middagen ble Baneheia-saken tema. På dette tidspunktet var det under en måned til Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker hadde varslet at de skulle ta stilling til Kristiansens femte begjæring om å få saken sin gjenåpnet. Utover at vi alle husket den forferdelige saken fra barndommen, hadde ingen av oss satt oss spesielt godt inn i bevisene som førte til domfellelse. Vi ble enige om å ta en titt på hva det var kommisjonen egentlig skulle ta stilling til.

Da vi snakket med kommisjonens leder, ble det tydelig at det i hovedsak var snakk om to ting de skulle se på: DNA-beviset og mobilbeviset. Vi startet der.

Vi var kjent med at dette var et betent sakskompleks å gå inn i. Inntrykket vårt var at den offentlige omtalen Baneheia-drapene handlet lite om bevisene, men i stedet om hvorvidt dette var noe pressen i det hele tatt skulle bruke tid på, gitt at saken allerede var avgjort gjennom to rettskraftige dommer.

Bare et halvt år tidligere satt vi alle i salen da saken ble heftig debattert på SKUP-konferansen i Tønsberg. I panelet satt blant andre mor til et av ofrene, Ada Sofie Austegard, som ga ettertrykkelig uttrykk for hva hun mente om den på dette tidspunktet sporadiske journalistikken som kunne peke i retning av at Viggo Kristiansen var uskyldig. Hun, og mange med henne, mente det var kritikkverdig at det var planlagt en true crime-dokumentar om drapene, og narrativet som ble presentert, var dominert av at pressen måtte være varsomme med å lage underholdning av en tragisk drapssak.

Det fantes imidlertid et unntak, som helt åpenbart hadde skapt grobunn for at saken var interessant å løfte inn i et forum som SKUP-konferansen. I 2017 ga den prisbelønte journalisten Bjørn Olav Jahr ut den første boken om saken. Her ga han tydelig uttrykk for at han mente Kristiansen ikke kunne ha gjort det han ble dømt for, noe som også hadde ført til mye kritikk.

Det er viktig for oss å understreke betydningen Jahrs arbeid med saken har hatt for det som til slutt ble utfallet. Mange har fremmet gode argumenter for at forfatteren skulle ha vunnet SKUP-prisen for sine bøker, enten i 2017 eller i 2021.

Formålet vårt med å publisere denne rapporten, er ikke et forsøk på å overskygge hans arbeid. Tvert imot vil vi poengtere at mye av det vi har gjort i denne saken, har bygget på journalistikken til Jahr. Vi mener likevel det er relevant å redegjøre for

hvordan vi som redaksjon har jobbet med saken i nyere tid, og mesteparten av denne rapporten er viet til journalistikken som er publisert om etterforskningen Oslo-politiet gjorde etter gjenåpningen i februar 2021.

2.2 Å mene noe om skyldspørsmålet

Vi ble fascinert av Baneheia-debatten, eller rettere sagt mangelen på debatt. Det som fascinerte oss aller mest, var nemlig den manglende viljen til å gå inn i detaljene og diskutere Baneheia-saken.

Vi har flere ganger diskutert at vi mener å ha sett en tendens til at enkelte journalister som har dekket mange kriminalsaker, mener veldig sterkt om skyldspørsmålet i saker de dekker. Noen ganger mener journalister så sterkt om skyldspørsmålet at det kan gå utover evnen til å identifisere hva som er nyheter i disse sakene.

I Baneheia-saken kom dette tydeligere til syne enn i noen annen sak. Det var nærmest umulig å diskutere Baneheia-saken med noen uten at man veldig raskt ble utfordret på hva man mente om skyldspørsmålet. Spørsmålet engasjerte så sterkt at folk lett kunne hisse seg opp om man ikke tydeliggjorde i starten av samtalen at man ikke mente Kristiansen var uskyldig. Formuleringer som «jeg kjenner ikke alle detaljene i saken, og jeg har jo inntrykk av at dommen var riktig, men jeg mener det er viktig i hvert fall å se på hva som står i gjenåpningsbegjæringen» ble ofte løsningen.

Vårt egentlige utgangspunkt har hele tiden vært at spørsmålet om Kristiansens skyld eller uskyld har hatt svært liten betydning for vårt arbeid. Målet med journalistikken har selvsagt blant annet vært å belyse ulike forhold som står sentralt for skyldspørsmålet, men det har vært vel så viktig å se på prosessen frem til Kristiansens rettskraftige dom og hva som har skjedd i ettertid.

For TV 2 var det en bevisst journalistisk metode å sette nye folk på saken.

2.3 Hensynet til de etterlatte

Vi mener at det å gå inn i denne saken med blanke ark, uten forutinntatthet eller sterke meninger, ga oss et ideelt utgangspunkt. At en sak er betent og full av følelser, kan ikke stå igjen som det avgjørende argumentet for ikke å dekke den. Vi har ingen illusjoner om at det finnes noe som heter 100 prosent objektivitet, men som i all annen journalistikk benytter vi oss av objektive metoder. Samtidig har det vært viktig for oss å være bevisste på hvordan saker som dette engasjerer, og trafikken på sakene våre om Baneheia viser at denne engasjerer særlig mye.

I et saksunivers der mange har mye på spill, og der mange har sine agendaer og motiver for å snakke med journalister, har det vært mange etiske vurderinger og

dilemmaer underveis. Vi kommer tilbake til flere av disse, men overordnet sett har vi gjennom å jobbe sammen med samme kompleks over lengre tid, utviklet en dynamikk som vi opplever at har fungert godt. Gjennom mange og tidvis krevende diskusjoner mener vi at vi har evnet å utfordre hverandres idéer og på den måten å unngå nettopp å gå i de samme bekreftelsesfellene som aktørene som i sin tid iredetførte saken, nå beskyldes for å ha gått i.

Et annet sentralt etisk dilemma har vært hensynet til de drepte jentenes foreldre. På den ene siden har vi en grunnleggende forståelse for at vi ikke er i stand til å sette oss inn i hvilken påkjenning den kontinuerlige og omfattende pressedekningen må ha vært og er for de etterlatte. Det er også noe vi har forsøkt å respektere, blant annet ved at vi har hatt et bevisst forhold rundt det å ikke bruke bilder av ofrene, med mindre vi mener det har vært journalistisk motivert.

På den andre siden er vår oppgave som krimjournalister å etterstrebe å kontrollere den tredje statsmakt. Gjennom nitidig kildearbeid fikk vi etter hvert tak i flere tusen sider med saksdokumenter. Da det viste seg at det ikke fantes tilfredsstillende svar på flere av de sentrale spørsmålene som hadde blitt reist i forsvarernes mange begjæringer om gjenopptakelse, pekte dette seg ut som et sakskompleks vi ikke kunne la være å ligge tett på. Uten at vi på noe tidspunkt tok personlig stilling til skyld eller uskyld, fremsto det for oss som åpenbart at hensynet til de etterlattes ønske om ro rundt Baneheia-saken måtte vike. Dette var en prosess som måtte tåle offentlighetens lys, på tross av hva folk måtte tenke og mene om det.

Vi bestemte oss for at vi skulle være det nyhetsmediet som var best på Baneheia-saken.

2.4 De første sakene

Den 11. desember i 2019 skulle altså kommisjonen i utgangspunktet komme med sitt vedtak. Dette var naturlig nok før vi satt på det omfattende dokumentsettet vi gjør i dag. For å være i stand til å lage journalistikk på Baneheia-saken i det hele tatt, var vi nødt til å sette oss ordentlig inn i de sentrale bevisemaene. Vi skjønte raskt at DNA-beviset og mobilbeviset var de viktigste temaene å lære seg så godt som mulig.

For å danne oss et bilde av hva DNA- og mobilbeviset bestod av, tok vi kontakt med dem som hadde satt seg inn i tematikken.

Vi reiste for eksempel til Bergen og traff den pensjonerte sivilingeniøren Halvard Sivertsen, som hadde utarbeidet en rapport om dekningsforhold i Baneheia. Vi gjorde intervjuer med Bjørn Amundsen og Inge Schøyen, de sakkyndige som i sin tid utarbeidet de to rapportene som ble presentert for Kristiansand byrett og Agder lagmannsrett. Vi reiste også til Stavanger og Reading i Storbritannia for å intervju

DNA-ekspertene som i nyere tid hadde sådd tvil rundt bevisverdien av den såkalte DNA-allelen som ble brukt som et viktig premiss for domfellelsen av Kristiansen.

Vi forsøkte også å komme i kontakt med de ansvarlige i påtalemyndigheten, både tidlig på 2000-tallet og nå 19 år etter, men de ønsket ikke å diskutere saken i det hele tatt. Dette skulle vise seg å bli en gjenganger.

De innledende undersøkelsene førte uansett til to saker – [én om DNA-beviset](#) og [én om mobilbeviset](#). Disse to var blant de første sakene i redaktørstyrte medier som for alvor gikk inn i bevisene i saken. På dette tidspunktet visste vi ingenting om at vi skulle skrive [rett i underkant av 200 saker til](#) om drapene i Baneheia.

2.5 Podkast

Parallelt med våre saker opp mot kommisjonens vedtak publiserte TV 2 en omfattende podkast-serie, produsert av Lyder Produksjoner. Den første episoden gikk på lufta den 27. november i 2019.

Podkasten nådde bredt ut og ble raskt den mest populære podkasten i Norge. Med disse publikasjonene bidro TV 2s journalistikk til at viktig informasjon om Baneheia-saken nådde ut til et bredere lag av befolkningen, to år etter boken til Bjørn Olav Jahr.

At TV 2 gjorde dette, var kontroversielt. Samme dag som podkasten ble tilgjengeliggjort for allmennheten [ble vi kritisert](#), blant annet av Ada Sofie Austegard, som mente den i beste fall kunne anses «som et underholdningsbidrag som skaper splid og usikkerhet rundt faktum i saken».

2.6 Å virkelig kjenne en sak

Kommisjonens avgjørelse, som altså skulle komme i desember 2019, ble utsatt da kommisjonen for første gang besluttet å hente inn en egen sakkyndiguttalelse om DNA-beviset. Det skulle vise seg å drøye mer enn et år før avgjørelsen til slutt falt.

I mellomtiden hadde vi fulgt saken tett, noe som blant annet førte til at vi kunne [avsløre innholdet](#) i den nyoppnevnte DNA-ekspertens rapport og [hans konflikt](#) med Den rettsmedisinske kommisjon.

Gjennom å sette oss grundig og metodisk inn i sentrale vitneforklaringer, bruke tid på sammenstille dokumentene vi fikk tilgang til, samt ved ved å lese gjennom alt fra dommene i saken til bøker, akademiske artikler og kronikker, fikk vi etter hvert svært god oversikt over det store sakskomplekset, som naturlig nok handler om langt mer enn bare DNA- og mobilbeviset.

Vi reiste også flere ganger til Kristiansand for å oppsøke de sentrale stedene knyttet til saken, det være seg åstedet, løypa Andersen hevdet å ha gått eller andre plasser som gjennom årenes løp har blitt trukket frem som relevante.

Poenget vi ønsker å få frem her er den åpenbare verdien av å lære seg en sak man jobber med, så godt som overhodet mulig.

3. Saken gjenåpnes

Arbeidet vi hadde lagt ned til nå ga oss et godt utgangspunkt for det som skulle skje videre, både i form av at vi nå hadde skaffet oss et godt kildegrunnlag og mye kunnskap om saken, da bomben fra Gjenopptakelseskommisjonen nådde offentligheten den 18. februar i 2021. Avslutningsvis i det omfattende vedtaket slo kommisjonen fast at:

«Begjæring om gjenåpning i sak nr. 2020/82 tas til følge».

3.1 Ny etterforskning

For oss gikk Baneheia-saken nå fra å være en sak vi fulgte tett, til å bli den saken vi fulgte tettest og brukte aller mest tid på.

Kort tid etter at Kristiansens sak ble gjenåpnet, ble ansvaret for den videre oppfølgingen av saken flyttet fra Agder statsadvokatembeter og Agder politidistrikt til deres kolleger i Oslo. Statsadvokatene som fikk saken på sitt bord, Andreas Schei og Johan Øverberg, beordret en ny etterforskning.

Frem til nå hadde det ikke vært spesielt vanskelig å få tak i saksdokumenter. Baneheia-saken var ferdig etterforsket tidlig på 2000-tallet, og Arvid Sjødin, advokaten til Viggo Kristiansen, har vært åpen om at de viste til nødretten da de delte dokumentene med forfatter Bjørn Olav Jahr. Siden har flere medier fått tilgang til de gamle saksdokumentene fordi forsvarerne til Kristiansen mente det var avgjørende å belyse saken offentlig som ledd i kampen for gjenåpning.

Men den nye etterforskningen, som ble gjennomført av Oslo-politiet, var ikke like tilgjengelig for pressen. I Norge skal det svært mye til for å få innsyn i politidokumenter – selv etter at en etterforskning er ferdigstilt. Krimjournalister er derfor avhengige av å ha kilder med dokumenttilgang. Dette har vært et hett tema også i akademiske kretser, der blant annet Ragna Aarli, jusprofessor ved Universitetet i Bergen, har tatt til orde for betydelig utvidelse av pressens rett til innsyn i straffesaker, slik det for eksempel er i Sverige.

Aarlis forslag har blitt møtt med massiv motstand, blant annet fra Høyesterett, Advokatforeningen, påtalemyndigheten og Datatilsynet.

Av kildehensyn er det lite vi kan skrive om hvordan vi har jobbet for å få tak i dokumenter fra den nye etterforskningen. Det vi *kan* si, er at relativt mange mennesker har hatt tilgang til dokumentene. Vi har vært i kontakt med alle som kunne tenkes å sitte på informasjon om etterforskningen, og gjennom tradisjonelt kildearbeid har vi fått ut saksdokumenter fra ulike kilder. Vi opplevde også etiske utfordringer knyttet til publisering av opplysningene vi fikk fatt på.

Enkelte ganger hadde vi kilder som åpnet for at vi kunne publisere bilder eller illustrasjoner fra dokumentene, men av hensyn til kildene besluttet vi å ikke gjøre det. Vi hadde også diskusjoner med kilder om hvorvidt politiet kunne ha endret ordlyd i avhør, eller fjernet eller lagt til enkelte ord for å identifisere hvor lekkasjene kom fra. Dette var vi gjennomgående bevisst på, i de tilfellene der vi publiserte opplysninger fra saksdokumentene.

Under arbeidet med Baneheia-saken har vi erfart at det er en stor fordel allerede å sitte på informasjon når man nærmer seg kilder. Når kilder har forstått at vi allerede har kjennskap til lekkede opplysninger, har det vært enklere for dem å utlevere mer informasjon. Det handler også om at vi har vært opplyste nok om saken til å føre samtaler som har opplevdes givende og interessante også for kilden. Dette satte oss i stand til å lage kritisk journalistikk som etter hvert også skulle føre til konkrete konsekvenser.

3.2 Nye DNA-funn

Disse konsekvensene er i stor grad knyttet til den såkalte «2009-saken». Den kommer vi straks tilbake til.

Før det – ved inngangen til sommeren 2021 – hadde Kristiansen sittet på Ila i to tiår. Han hadde hatt mulighet til å be om prøveløslatelse flere år før dette, men det var ikke aktuelt for ham all den tid det i praksis innebar at han måtte tilstå å ha vært med på ugjerningene han i alle år hadde nektet straffskyld for. Nå som saken var gjenåpnet, stilte ting seg annerledes. Via sine forsvarere begjærte Kristiansen seg løslatt og fikk til slutt medhold.

Den 1. juni stod et samlet norsk pressekorps utenfor forvaringsanstalten, da faren hans kjørte ut av portene med sønnen i passasjeretet. I påvente av utfallet av etterforskningen, flyttet han hjem til gutterommet på Eg i Kristiansand.

Samtidig gikk den nyåpnede etterforskningen sin gang. Utpå høsten var det TV 2 som kunne avsløre det som nok står igjen som den mest oppsiktsvekkende enkeltnyheten fra den nye etterforskningen.

Da Oslo-politiet hadde holdt på med sitt arbeid i omtrent et halvt år fikk vi nyss i at de hadde fått oppsiktsvekkende og overraskende resultater, på tross av den lange tiden som var gått.

Den 15. og 16. november [meldte vi](#) at Jan Helge Andersens DNA [var funnet seks steder på Lena Sløgedal Paulsen](#), jenta han i sin tid ble frikjent for å ha drept. Nå satt politiet for første gang på tekniske bevis som knytter Andersen til begge ofre, noe som står i sterk kontrast til hans forklaring om at han stort sett satt med ryggen til under overgrepene.

Som redegjort for over er det krevende å gå inn på metodene som lå til grunn for hvordan vi kom i posisjon til å kunne omtale dette, men via flere uavhengige kilder fikk vi bekreftet den første vesentlige utviklingen i saken siden gjenåpningen.

Det skulle ikke stoppe med dette. Avsløringen var den første i en rekke nyheter som kom ut av den nye etterforskningen, og som til slutt kulminerte med at påtalemyndigheten i fjor høst ba om frifinnelse av Kristiansen.

4. «2009-saken»

I midten av februar i fjor sprakk den neste store nyheten.

Da ble det kjent for offentligheten at etterforskningen hadde avdekket at Andersen i 2009 [ble anmeldt](#) for overgrep mot ei ung jente i tiden før Baneheia-drapene. Disse opplysningene er oppsiktsvekkende fordi de står i rak kontrast til Agder statsadvokatembeters gjentatte påtegninger, altså skriv der påtalemyndigheten argumenterte for hvorfor de mente saken ikke skulle gjenåpnes, til Gjenopptakelseskommisjonen i tiden før gjenåpningen.

Her argumenterte de med tyngde for at Andersen ikke hadde modus, altså at han var en person som kunne være i stand til å stå bak drapene og voldtektene, i motsetning til hva de mente at Kristiansen hadde. I påtegningene het det i stedet at det ikke finnes noen opplysninger om at Andersen hadde forgrepet seg på verken barn eller voksne. Oslo-politiet har i dag grundig motbevist denne anførselen.

Dette er av stor betydning fordi det under den opprinnelige etterforskningen ble lagt stor vekt på at de mente Kristiansen passet inn i beskrivelsen som en potensiell gjerningsmann, og at de opplevde Andersen som en «underdanig etterdilter». Dette var et narrativ som passet inn i en fortelling der Kristiansen var «hovedmann» og pådriver under ugjerningene.

Denne «nye» informasjonen avvek kraftig fra en slik historiefortelling, og vi bestemte oss for å snu alle steiner for å komme så tett som mulig på årsakene til hvordan noe sånt kunne skje.

4.1 Den ukjente erstatningen

Vi fikk tidlig ut flere opplysninger, blant annet om hvordan Oslo-politiet ble kjent med anmeldelsen [ved en tilfældighet](#). Vi fikk også tak i avhørsprotokollen der det sto [hva Andersen svarte](#) da han ble konfrontert med disse anklagene i nye avhør.

I den samme avhørsprotokollen bet vi oss merke i noe som sto nedskrevet i en bisetning fra rapportskriveren, om at kvinnen som anmeldte Andersen i 2009 skulle ha mottatt 200.000 kroner i voldsoffererstatning i 2013. Formuleringen i bisetningen var vag, men dersom dette skulle vise seg å stemme, ville det ha stor offentlig interesse.

For å få bekreftet eller avkreftet opplysningen måtte vi finne ut om det fantes et vedtak fra Erstatningsnemda for voldsofre. Vi hadde imidlertid ikke mange opplysninger å gå på, utover at vi hadde personalia på kvinnen som anmeldte og omtrent når vedtaket ble gjort.

4.2 Slik fant vi kjennelsen

Løsningen ble databasen Lovdata Pro. Databasen er anonymisert, så kvinnens navn og fødselsdato var ikke til hjelp. Samtidig er det mulig å gjøre filtrerte søk i Lovdata Pro, blant annet eksplisitt på vedtak fra Erstatningsnemda for voldsofre.

Ved å søke på datoer i det aktuelle tidsrommet da vi hadde grunn til å tro at vedtaket skulle ha blitt fattet, kom vi etter hvert over en kjennelse som vi forstod at måtte være den vi var på jakt etter. Gjennom en kilde fikk vi til slutt den endelige bekreftelsen på at saksnummeret stemte.

4.3 En sårbar kvinne

Men også her dukket det opp en krevende etisk vurdering, som vi måtte ta stilling til før publisering.

Det er vanskelig å gå detaljert inn på hvorfor og hvilke vurderinger som ble gjort, men gjennom personer tett på kvinnen, fikk vi en klar forståelse av at dette var snakk om en sårbar person og at omtale rundt saken ville kunne føre til en merbelastning for vedkommende.

På den annen side var opplysningene av vesentlig betydning og av stor offentlig interesse, fordi vi satt med et dokument der en kvalifisert nemnd hadde ment at det var sannsynlig at Andersen begikk en voldtekt flere år før drapene i Baneheia. Opp

mot Agder politidistrikt og Agder statsadvokatembeters gjentatte forsikringer om at domfelte ikke hadde noen slik historikk overhodet, var det ekstra oppsiktsvekkende.

For oss var det nå åpenbart at vi satt på informasjon som utløste en rekke spørsmål som ikke kunne forbli ubesvart. Derfor ble det besluttet at vi skulle publisere opplysningene, samtidig som vi strakk oss så langt det lot seg gjøre for å anonymisere anmelderen.

I begynnelsen av mai 2022 kunne vi dermed melde at nemnda, i tillegg til å utbetale maksimal erstatning til kvinnen, mente det var [«klart sannsynlig»](#) at voldtekten hadde funnet sted.

4.4 Ketsjup-effekten

Siden «2009-saken» nådde offentligheten i februar 2022 hadde vi forsøkt å få de ansvarlige i tale, uten at noen ønsket å si noe. Avsløringen om erstatningsutbetalingen fungerte imidlertid som en katalysator som endret på det. Et utløsende element ble at en ledende ekspert betegnet opplysningene som nå hadde kommet frem, som [«svært betenkelige»](#).

Ivar Fahsing, en av Norges fremste eksperter på etterforskning av vold og drap, uttalte til oss at denne saken «kunne bero på to ting: Enten at de som har skrevet påtegningen ikke har vært klar over at anmeldelsen finnes, eller at de har vært klar over det og uttalt seg mot bedre vitende. Vi får håpe det er det første alternativet som gjelder».

Avsløringen om erstatningsutbetalingen og uttalelsene fra Fahsing førte til en slags ketsjup-effekt, der de ulike ansvarlige institusjonene begynte å skyve ansvaret for det som hadde skjedd, nedover i systemet.

Først gikk lederen av Gjenopptakelseskommisjonen, Siv Hallgren, ut og sa at dette var opplysninger kommisjonen definitivt [burde hatt på sitt bord](#) da de behandlet begjæringene fra Kristiansen. Videre kom førstestatsadvokaten i Agder, Erik Erland Holmen, [på banen](#). Det var Holmen som så sent som i 2019 hadde hevdet i en påtegning til kommisjonen at det ikke fantes noen opplysninger om at Andersen hadde forgrepet seg mot mindreårige. Til TV 2 sa Holmen nå at han aldri hadde hørt om «2009-saken», at dette hadde vært relevant informasjon å ha med i de mange påtegningene til kommisjonen, og at det var «svært uheldig» at opplysningene hadde blitt holdt tilbake.

Dagen etter Holmens utspill stilte også politimesteren i Agder, Kjerstin Askholt, opp i et intervju med TV 2. Det skjedde på tross av gjentatte tidligere utspill om at det ville vært feil av henne å kommentere en sak som var under etterforskning. I intervjuet sa hun seg [enig med Holmen](#) i at dette er informasjon som hennes politidistrikt burde ha

overlevert til statsadvokatembetet. I samme vending varslet hun at hun [ønsket seg en uavhengig granskning](#) av Agder-politiets rolle i Baneheia-saken etter at Oslo-politiets etterforskning var fullført.

Høsten 2022, i kjølvannet av frifinnelsen, ble en slik granskning bestilt av Justis- og beredskapsdepartementet. Granskningen er ikke ferdigstilt.

4.5 Spesialenheten åpner etterforskning

Gjennomgående i dekingen vår, som vi også har dokumentert og gjentatt i de foregående avsnittene, har vi vært opptatt av å forsøke å få de ansvarlige i tale. Det gjelder også, og kanskje spesielt, den tidligere etterforskningsledelsen. Forsøkene har imidlertid, med svært få unntak, blitt møtt med resolutt motstand eller fullstendig taushet. På dette tidspunktet, selv om vi hadde avdekket mye rundt «2009-saken», opplevde vi fremdeles at vi ikke hadde kommet til bunns i hva som kunne dokumenteres rundt hvem som hadde visst hva, og hva som hadde skjedd med den rent prosessuelt – utover at den ble henlagt.

Derfor sendte vi nå en innsynsbegjæring til Agder politidistrikt, der vi ba om å få innsyn i det faktiske påtalevedtaket fra 2009 og hvem som var påtalefaglig etterforskningsleder i saken. Før vi sendte innsynsbegjæringen, hadde vi allerede opplysninger som pekte i retning av at det var Arne Pedersens kone, politiadvokat Ingrid Thorsen, som henla saken. Pedersen er tidligere kriminalsjef i Agder politidistrikt, og det var han som ledet etterforskningen tidlig på 2000-tallet. Ved flere anledninger, og så sent som samme vår, hadde Pedersen gitt tydelig uttrykk for at han fremdeles var sikker på at Kristiansen var skyldig. Synspunktene kom blant annet frem i et mer enn [30 sider langt brev](#) til den nye etterforskningsledelsen og i et større intervju med [NRK](#).

For å få bekreftet eller avkreftet om det stemte at det var Pedersens kone som henla saken, trengte vi å få tilgang på påtalevedtaket i 2009-saken, som vi derfor søkte innsyn i.

Agder politidistrikt brukte imidlertid lang tid på å svare. Etter flere purringer erklærte de seg til slutt inhabile og la ballen hos sine kolleger i Oslo politidistrikt. Etter to dager svarte Oslo politidistrikt at det ikke var skrevet noe eget påtalevedtak i saken. Imidlertid fantes det et brev til mistenkte og fornærmede datert 19. november 2009. Av hensyn til personvernet fikk vi ikke innsyn, men påtalefaglig etterforskningsleder i den nye etterforskningen, Cecilie Gulnes, gjenga deler av innholdet til oss.

Vi fikk samtidig bekreftelsen på at Thorsen var ansvarlig for henleggelsen. Vi forela disse opplysningene for ekteparet Thorsen og Pedersen, og for første gang siden vi begynte å jobbe med Baneheia-saken, fikk vi anledning til å stille Pedersen spørsmål [som han svarte på](#).

Samme uke publiserte vi også [en oppfølger](#), der politiadvokat Gulnes fortalte om hvor vanskelig det var å finne «2009-saken», fordi den var skjermet i systemet politiet bruker for å søke opp tidligere straffesaker. Ifølge politiets egne rutiner, skulle saken ikke ha vært skjermet.

Overfor oss nektet Pedersen kategorisk for at han kjente til voldtektssaken mot Andersen tilbake i 2009.

Opplysningene vi fikk ut av politiadvokat Gulnes førte senere til konkrete konsekvenser, i form av at Agder politidistrikt den 7. juni i 2022, opprettet en anmeldelse mot seg selv. Anmeldelsen ble oversendt til Spesialenheten for politisaker. I begynnelsen av august ble det kjent at Spesialenheten [iverksatte etterforskning](#).

Formålet med etterforskningen var å avdekke om [politidistriktet eller enkeltpersoner i foretaket](#) hadde begått tjenestefeil i behandlingen av saken.

Også da dette ble kjent, forsøkte vi å få personene som hadde ansvar for håndteringen av «2009-saken», i tale, men som så mange ganger tidligere ville [ingen av dem uttale seg](#). Arne Pedersen fikk status som mistenkt, og gjentok overfor Spesialenheten at han ikke visste om saken.

I oktober i fjor [ble «2009-saken» henlagt](#) av Spesialenheten på bevisets stilling.

I [det omfattende vedtaket](#), der det henvises til TV 2s journalistikk seks ganger, kommer det tydelig frem at det var det som hadde kommet frem i våre artikler som førte til at Agder politidistrikt hadde kommet til den «oppfatning at saksforholdet burde etterforskes av Spesialenheten».

Kristiansens forsvarere [klaget på avgjørelsen](#), og i skrivende stund ligger den fremdeles på bordet til Riksadvokaten.

5. Det siste avhøret

I juni 2022 hadde etterforskningen pågått i mer enn et år, og den nærmet seg slutten. Det var bare to ting som gjensto før Oslo-politiet var klare for å ferdigstille den og oversende sin tilråding til landets øverste påtalemyndighet, Riksadvokaten.

For det første ventet politiet på DNA-resultater fra et analyseinstitutt i Basel i Sveits. De skulle vise seg [å bli resultatløse](#). For det andre skulle de gjennomføre et avsluttende avhør av Jan Helge Andersen. Nå skulle de presentere alt de hadde funnet ut, for ham.

Gjennom kildearbeid hadde vi fått indikasjoner på hvor og når avhøret skulle finne sted. Dermed oppstod det en ny etisk diskusjon hos oss. På grunn av sin situasjon bor Andersen på hemmelig adresse, han har byttet navn og er i gang med sitt nye liv etter at han ble løslatt fra fengsel i 2016.

Nå hadde vi likevel mulighet til å sikre bilder av at han gikk inn i et siste avhør i forbindelse med Baneheia-saken. Bildene har stor verdi, også i form av at det kunne gi oss dokumentasjon på når og hvor avhørene fant sted.

5.1 Fotografer i buskene

Vi bestemte oss for å reise til politihuset for å gjøre et forsøk på å sikre oss bildene, for så å gjøre en vurdering rundt eventuell bruk dersom vi fikk dem.

For det forelå ingen garanti for at vi kom til å lykkes. Vi var til sammen fire personer, blant dem rutinerne fotografer, på plass på Grønland om morgenen den 20. juni.

På denne måten hadde vi anledning til å plassere oss strategisk ved de ulike inngangene til det store politihuset. Vi var plassert på nedsiden av bygningen, slik at vi fortløpende kunne sjekke registreringsnumre på biler som kjørte inn på huset. I tillegg stod fotografene ved inngangene med kameraene sine diskret tilgjengelige.

5.2 Etiske vurderinger rundt bildebruk

Like før klokken 9 kom Andersens advokat, Svein Holden, gående langs veien. Vi var for øvrig ikke det eneste nyhetsmediet som var til stede. Samtidig som at Holden kom gående, dukket det også opp en rød bil som kjørte sakte oppover den smale veien mot inngangen til parkeringsanlegget. Registreringsnummeret på bilen tilhørte en person vi visste stod Andersen nær, og vi skjønnte at noe var på gang. I det bilen kjørte inn porten på politihuset, fikk vi knipset flere bilder av ham.

Fem timer senere var avhøret over. Vi var fremdeles plassert på utsiden og fikk også bilder av Andersen i det han kjørte ut. Hans advokat anmodet oss til å være varsomme med bruk av bildene, nettopp på grunn av at hans klient lever under såkalt kode 7.

Tilbake i redaksjonen gikk vi gjennom bildene som fotografene Frode Sunde og Sigve Bremer Mejdal hadde tatt. Vi konstaterte at flere av dem var svært identifiserende. Etter en runde med redaktørene våre ble det besluttet at vi kunne bruke noen av bildene, men at de skarpeste og mest identifiserende bildene, hvert fall inntil videre, forble upubliserte. Naturligvis besluttet vi også å sladde registreringsnummeret og andre identifiserende kjennetegn ved bilen han kjørte, selv om den ikke var registrert på ham.

Foto: Sigve Bremer Mejdal / TV 2

Foto: Frode Sunde / TV 2

6. Etterforskningen avsluttes

Omtrent halvannet år etter at Oslo-politiet iverksatte den omfattende etterforskningen, var den omsider ferdig. Den hadde avdekket mye, men ingen funn som knytter Kristiansen til åstedet. I stedet hadde politiet altså gjort mange funn som bidro til å svekke Andersens troverdighet rundt sin egen rolle i saken.

På bakgrunn av dette var det ikke knyttet noe spenning til hva Oslo statsadvokatembeter kom til å innstille på overfor Riksadvokaten, som varslet at han kom til å holde en pressekonferanse om saken den 21. oktober i fjor. Spørsmålet var heller hvor langt han kom til å gå.

Om morgenen den dagen pressekonferansen skulle avholdes, hadde vi [jobbet ut en omfattende spesial](#), der vi tok utgangspunkt i den omfattende dokumentasjonen vi hadde fått tilgang på fra den nye etterforskningen.

6.1 Etikken «flyttes»

Denne spesialen skiller seg fra tidligere omtale, fordi vi besluttet å «flytte etikken» ytterligere rundt hvilke detaljer vi omtalte. Frem til nå hadde vi beskrevet DNA-funnene som ble gjort, som på steder politiet har beskrevet som handlingsrelevante eller forenlige med overgrep.

I denne saken gikk vi inn for å gå en del lengre, gjennom å beskrive at Andersens DNA var funnet på intime steder som i begge ofrenes underliv og i munnen på et av ofrene. Vi hadde også fått tak i en tegning som politiet hadde laget av ofrene, markert med 13 røde prikker som viste hvor Andersens DNA var funnet.

Med utgangspunkt i tegningen laget vi en illustrasjon som vi også publiserte i samme sak.

Slik vurderte vi:

På den ene siden måtte vi gå tilbake til hensynet overfor familiene til de drepte jentene og erkjennelsen at vi ikke kan forstå hvordan dette oppleves for dem. På den andre siden mener vi at vi med å omtale dette er i kjernen av det som gjør at påtalemyndigheten nå mener saken stiller seg diametralt motsatt av hva den gjorde i sin tid.

Konklusjonen ble at det var riktig å legge seg på dette detaljnivået, fordi vi mener det er av offentlig interesse å sette Andersens forklaring om en perifer og lite aktiv rolle på åstedet opp mot de konkrete funnene politiet nå hadde gjort. Slik kunne vi presentere for offentligheten hva denne saken virkelig handler om, gjennom å vise frem hva bevisbildet faktisk består av.

7. Ber om frifinnelse

Da Riksadvokat Jørn Sigurd Maurud holdt sin pressekonferanse noen timer etter publiseringen, bet vi oss merke i fellestrekkene mellom påtalemyndighetens innstilling og spesialen vi hadde publisert samme morgen.

Det var historiske scener som utspilte seg da Maurud beklaget på det sterkeste overfor Kristiansen og alle involverte, og ba om at Borgarting lagmannsrett skulle frifinne 43-åringen.

7.1 Beklagelser i kø

Det var ikke bare Maurud som beklaget på det sterkeste. Tidligere riksadvokat Tor Aksel Busch, Kripos, Kristiansands ordfører, Norges justisminister, Agder statsadvokatembeter og Agder politidistrikt la seg alle flate.

Men fra dem som ledet den opprinnelige etterforskningen, var det fremdeles stille.

Som vi har vært inne på ved flere anledninger i denne rapporten, hadde vi siden vinteren 2019 gjort gjentatte forsøk på å få disse aktørene i tale. Denne kontakten og forsøkene på kontakt hadde utelukkende bestått av telefonkontakt. Nå som Riksadvokaten hadde gått til det drastiske steget der han med all tydelighet forklarte for offentligheten hvorfor han mener Kristiansen skulle frifinnes, diskuterte vi om tiden nå var moden for å gjøre fysiske forsøk på å få intervjuer med dem som ledet den opprinnelige etterforskningen.

7.2 Å oppsøke de ansvarlige

De hadde vi identifisert som Asbjørn Hansen; tidligere etterforskningsleder i Kripos og mangeårig Åsted Norge-profil på TV 2, Edward Dahl; statsadvokaten som aktorete saken i byretten og lagmannsretten, Magne Storaker; politiavdelingsleder i

Kristiansand under den opprinnelige etterforskningen og nevnte Arne Pedersen, som ledet etterforskningen for det lokale politidistriktet. Vi ønsket også å snakke med DNA-ekspert Bente Mevåg, som var et nøkkelvitne for påtalemyndigheten i Baneheia-rettssakene.

Også det å gjøre dette bød på etiske utfordringer. På den ene siden hadde vi kontaktet dem via telefon, mobilsvar og SMS, uten at vi hadde fått noen kommentarer. Hansen svarte på SMS at han ikke ønsket å kommentere. Dermed hadde vi gjort den obligatoriske øvelsen med å gi dem anledning til å kommentere og til å imøtegå kritikken som nå ble reist fra mange hold. Skulle vi da respektere det at de ikke svarte oss og la det ligge med det? Å få journalister på døra er helt åpenbart ingen behagelig opplevelse, og det er grunn til å anta at det store trykket på saken må ha vært tøft for alle impliserte.

Samtidig hadde det som av mange beskrives som moderne norsk kriminalhistories groveste justismord nettopp blitt konstatert av landets øverste påtalemyndighet, og vi mener at pressen har et grunnleggende ansvar for å ettergå makthaverne. Dermed besluttet vi at vi, med en høflig og forsiktig tilnærming, skulle gjøre ett forsøk på å oppsøke dem. Ingen av dem var å treffe, men [vi laget uansett saken](#), for å vise leserne og seerne våre at TV 2 hadde gjort det som kunne gjøres for å forsøke.

Ettersom at Asbjørn Hansen hadde svart oss på SMS at han ikke ønsket å kommentere, valgte vi å respektere det, og lot være å oppsøke ham. Også her måtte vi være bevisst på at Hansen nettopp har hatt en mangeårig rolle i samme mediehus som vi representerer, og at det kunne fremstå som om vi lot en tidligere kollega «slippe billigere unna».

Utgangspunktet vårt er imidlertid at vi skal behandle alle likt uansett, og siden Hansen faktisk svarte at han ikke ville svare oss, i motsetning til de andre, valgte vi å respektere det.

8. Sluttord

Som vi var inne på i innledningen til denne rapporten, markerte Borgarting lagmannsretts dom av 15. desember 2022 på veldig mange måter slutten på Baneheia-saken for Viggo Kristiansens del.

Samtidig er det fremdeles elementer ved saken som gjør at et endelig punktum ikke er satt. Den formelle konsekvensen av frifinnelsen er at det ene av de to ofrene står uten kjent gjerningsmann. I tillegg er Kristiansens omfattende erstatningskrav langt fra ferdig utformet.

I skrivende stund venter vi på at Oslo statsadvokatembeter skal beslutte om de vil innstille på at påtalemyndigheten gjenåpner Baneheia-saken til Jan Helge Andersens ugunst.

Selv om høsten 2022 ble et mørkt kapittel i norsk kriminalhistorie, vil oppvasken fortsette – både for pressen og for det norske rettsvesenet.

Det skal vi følge tett med på, også i tiden som kommer.

9. Vedlegg

9.1 Kort om utvalget

Vedlagt ligger en serie lenker til saker fra dekningen vår av dette sakskomplekset. Til sammen er det skrevet i underkant av 200 saker fra slutten av 2019 og frem til i dag, men dette utvalget er begrenset til egensaker som vi har vurdert til å være på siden av, eller som har generert «fellesstoff».

Uttømmende oversikt over alle TV 2s saker i dette komplekset ligger her:

<https://www.tv2.no/arkiv/baneheia>.

9.2 Vedlagte saker

9.2.1 Saker fra 2019

- **8. desember:** Ekspert slakter DNA-beviset mot Viggo Kristiansen, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/ekspert-slakter-dna-beviset-mot-viggo-kristiansen/11043907/>
- **8. desember:** – Dette beviser Viggo Kristiansens uskyld, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/dette-beviser-viggo-kristiansens-uskyld/11038321/>

9.2.2 Saker fra 2020

- **29. januar:** Henter inn ny ekspert for å vurdere DNA-bevis – tror på frifinnelse, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/henter-inn-ny-ekspert-for-a-vurdere-dna-bevis-tror-pa-frifinnelse/11172329/>
- **2. juni:** Denne rapporten kan gjøre Viggo Kristiansen til en fri mann, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/denne-rapporten-kan-gjore-viggo-kristiansen-til-en-fri-mann/11477113/>
- **11. august:** Baneheia-rapport får krass kritikk: – Skaper ny usikkerhet, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/baneheia-rapport-far-krass-kritikk-skaper-ny-usikkerhet/11577634/>

9.2.3 Saker fra 2021

- **15. november:** Opplysninger til TV 2: Andersens DNA funnet på Lena Sløgedal Paulsen, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/opplysninger-til-tv-2-andersens-dna-funnet-pa-lena-slogedal-paulsen/14359421/>
- **16. november:** Andersens DNA funnet seks steder på Lena Sløgedal Paulsen, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/andersens-dna-funnet-seks-steder-pa-lena-slogedal-paulsen/14361412/>

- **21. november:** Fikk beskjed om at DNA-prøver var borte – nå kan de få stor betydning,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/fikk-beskjed-om-at-dna-prover-var-borte-na-kan-de-fa-stor-betydning/14372363/>

9.2.4 Saker fra 2022

- **22. januar:** Kristen (66) kan ha gjort viktig observasjon før barnedrapene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/kristen-66-kan-ha-gjort-viktig-observasjon-for-barnedrapene/14503989/>
- **29. januar:** Turgår fant denne kniven – politiet gjør undersøkelser,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/turgaer-fant-denne-kniven-politiet-gjor-undersokelser/14528324/>
- **6. februar:** Jan Helge Andersen med ny forklaring om kniven,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/jan-helge-andersen-med-ny-forklaring-om-kniven/14541489/>
- **17. februar:** Kilder til TV 2: Anmeldt for overgrep mens han satt i fengsel – ble konfrontert i nye avhør,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/anmeldt-for-overgrep-mens-han-satt-i-fengsel-ble-konfrontert-i-nye-avhor/14583183/>
- **27. februar:** Visste ingenting om alvorlig anklage – plutselig dukket den opp,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/visste-ingen-ting-om-alvorlig-anklage-plutselig-duk- ket-den-opp/14599075/>
- **6. mars:** Andersen sjokkert over anklage om voldtekt før Baneheia-drapene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/andersen-sjokkert-over-anklage-om-voldtekt-for-baneheia-drapene/14615160/>
- **10. mars:** Politiets oppgave til DNA-ekspertene: Kan disse sædcellene gi oss svar?,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politiets-oppgave-til-dna-ekspertene-kan-disse-saedcellene-gi-oss-svar/14619316/>
- **28. mars:** Lege har samme DNA-type som Kristiansen – nå har politiet gjort nye funn,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/lege-har-samme-dna-type-som-kristiansen-na-har-politiet-gjort-nye-funn/14666463/>
- **3. april:** Hadde ladd våpen bak senga: «Pass rifla!»,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/hadde-ladd-vapen-bak-senga-pass-rifla/14683228/>
- **15. april:** Nye detaljer om omstridt uttalelse: «En tabbe»,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/nye-detaljer-om-omstridt-uttalelse-en-tabbe/14717882/>
- **26. april:** Brevet fra kriminalsjefen,
<https://www.tv2.no/nyheter/brevet-fra-kriminalsjefen/14746160/>
- **26. april:** Påstår at Kristiansen var i Baneheia kvelden før – mener dette viser noe annet,

- <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/pastar-at-kristiansen-var-i-baneheia-kvel-den-for-mener-dette-viser-noe-annet/14747796/>
- **27. april:** Viggo Kristiansen ferdig avhørt: – Overrasket over politiet, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/viggo-kristiansen-ferdig-avhort-overrasket-over-politiet/14750127/>
 - **8. mai:** «Klart sannsynlig» at Andersen voldtok flere år før Baneheia-drapene, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/klart-sannsynlig-at-andersen-voldtok-flere-ar-for-baneheia-drapene/14696239/>
 - **9. mai:** Vil ha ny etterforskning etter Diana-opplysning, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/vil-ha-ny-etterforskning-etter-diana-opplysning/14772768/>
 - **10. mai:** Eksperter reagerer på at sentral informasjon manglet: – Svært betenkelig, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/eksperter-reagerer-pa-at-sentral-informasjon-manglet-svaert-betenkelig/14782616/>
 - **11. mai:** Statsadvokaten i Agder om de ukjente opplysningene: – Svært uheldig, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/statsadvokaten-i-agder-om-de-ukjente-opplysningene-svaert-uheldig/14785498/>
 - **12. mai:** Politimesteren om overgrepssanklagene mot Andersen: – Burde blitt informert, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politimesteren-om-overgrepssanklagene-mot-andersen-burde-blitt-informert/14787697/>
 - **13. mai:** Politimesteren om Baneheia-gjennomgang: – Det kan se brutalt ut, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politimesteren-om-baneheia-gjennomgang-det-kan-se-brutalt-ut/14788881/>
 - **23. mai:** Kriminalsjefens samboer henla den «ukjente» saken mot Andersen – nå forklarer de seg, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/kriminalsjefens-samboer-henla-den-ukjente-saken-mot-andersen-na-forklarer-de-seg/14808103/>
 - **27. mai:** Hevder voldtektssak var ukjent for ham – loggen viser at han hadde tilgang, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/hevder-voldtektssak-var-ukjent-for-ham-loggen-viser-at-han-hadde-tilgang/14817803/>
 - **20. juli:** Politiet har funnet overgrepssmateriale hos Jan Helge Andersen, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politiet-har-funnet-overgrepssmateriale-hos-jan-helge-andersen/14956688/>
 - **20. juli:** Nye detaljer om spillet i kulissene, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/nye-detalyer-om-spillet-i-kulissene/14958084/>
 - **4. august:** Etterforsker politiet for hemmelighold av voldtektssak, <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/etterforsker-politiet-for-hemmelighold-av-voldtektssak/14989803/>

- **4. august:** Disse håndterte voldtektssaken: – Ikke interessert i å snakke med deg,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/disse-handterte-voldtektssaken-ikke-interessert-i-a-snakke-med-deg/14990038/>
- **4. august:** Polititopp ringte Andersen – slik var samtalen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/polititopp-ringte-andersen-slik-var-samtalen/14962476/>
- **8. august:** Slik fikk politiet anmeldelsen fra kvinnen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/slik-fikk-politiet-anmeldelsen-fra-kvinnen/14990905/>
- **9. august:** Andersen mener polititopp ville beskytte eget rykte,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/andersen-mener-polititopp-ville-beskytte-eget-rykte/14990624/>
- **25. august:** Hørte på Andersen – sjekket ikke mulig drapsvåpen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/andersen-mener-polititopp-ville-beskytte-eget-rykte/14990624/>
- **30. august:** Ferdig med undersøkelser – ingen spor etter Kristiansen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/ferdig-med-undersokelser-ingen-spor-etter-kristiansen/15035114/>
- **2. september:** Dette har politiet funnet ut,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/dette-har-politiet-funnet-ut/15054340/>
- **16. september:** Åpner for at Kristiansen ikke forgrep seg på jentene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/apner-for-at-kristiansen-ikke-forgrep-seg-pa-jentene/15109577/>
- **18. september:** Fant video av voldtekt i skogen på PC-en til Andersen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/fant-video-av-voldtekt-i-skogen-pa-pc-en-til-andersen/15113550/>
- **20. september:** Politiet reagerte på godteriet til Jan Helge Andersen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politiet-reagerte-pa-godteriet-til-jan-helge-andersen/15118179/>
- **26. september:** Hele Agder politidistrikt og én ansatt mistenkt i Baneheia-saken,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/hele-agder-politiet-og-en-ansatt-mistenkt-i-baneheia-saken/15138310/>
- **27. september:** Andersen tok opp mulig sykdom i avhør,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/andersen-tok-opp-mulig-sykdom-i-baneheia-avhor/15127046/>
- **2. oktober:** Slik var vennskapet etter Baneheia-drapene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/slik-var-vennskapet-etter-baneheia-drapene/15149407/>
- **21. oktober:** 13 røde prikker kan avgjøre Baneheia-saken,
<https://www.tv2.no/spesialer/nyheter/baneheia-saken-dna>
- **22. oktober:** Veien til frifinnelse,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/veien-til-frifinnelse/15053314/>

- **22. oktober:** Viggo Kristiansen anmelder Jan Helge Andersen for falsk anklage,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/viggo-kristiansen-anmelder-jan-helge-andersen-for-falsk-anklage/15208178/>
- **23. oktober:** Politiet: Dette endret synet på Jan Helge Andersens modus,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politiet-dette-endret-synet-pa-jan-helge-andersens-modus/15208382/>
- **23. oktober:** En titt i fryseren endret hele Baneheia-saken,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/en-titt-i-fryseren-endret-hele-baneheia-saken/15210448/>
- **23. oktober:** TV 2 oppsøkte de ansvarlige – slik gikk det,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/tv-2-oppsokte-de-ansvarlige-slik-gikk-det/15205223/>
- **27. oktober:** Spesialenheten henlegger sak mot Agder-politiet,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/spesialenheten-henlegger-sak-mot-agder-politiet/15212380/>
- **27. oktober:** Klager på henleggelse – slik reagerte Viggo Kristiansen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/klager-pa-henleggelse-slik-reagerte-viggo-kristiansen/15220735/>
- **2. november:** Her konfronteres Jan Helge Andersen med DNA-funnene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/her-konfronteres-jan-helge-andersen-med-dna-funnene/15232626/>
- **2. november:** Jan Helge Andersen deler nye detaljer om tilståelsen,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/jan-helge-andersen-deler-nye-detaljer-om-tilstaelsen/15236212/>
- **3. november:** Hevder både kommisjonen og kriminalsjefen visste om 2009-saken,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/hevder-bade-kommisjonen-og-kriminalsjefen-visste-om-2009-saken/15229486/>
- **5. november:** Tipset om Viggo Kristiansen mens han satt i Stine Sofies stiftelse,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/tipset-om-viggo-kristiansen-mens-han-satt-i-stine-sofies-stiftelse/15232567/>
- **15. desember:** Her feirer Viggo Kristiansen med faren og brødrene,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/her-feirer-viggo-kristiansen-med-faren-og-brodrene/15359291/>

9.2.5 Saker fra 2023

- **3. januar:** Viggo Kristiansen til TV 2: – Nå kan livet begynne,
<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/viggo-kristiansen-til-tv-2-na-kan-livet-begynne/15396615/>

9.2.6 Annet

- **27. oktober 2022:** Spesialenhetens vedtak vedrørende den såkalte 2009-saken,
<https://www.spesialenheten.no/arkiv/pressemelding-spesialenhetens-avgjorelse-om-agder-politidistrikts-behandling-av-begjaeringer-om-gjenapning-i-baneh-eia-saken/>